

Primorski dnevnik

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 90 lir

Leto XXIX. Št. 294 (8696)

TRST, nedelja, 16. decembra 1973

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi

ZASEDANJE DRŽAVNIH IN VLADNIH POGLAVARJEV EGS V DANSKI PRESTOLNICI

Na srečanju v Københavnu soočenje med Evropo in neuvrščenim svetom

Sprejeti formalni sklepi o okrepitvi dejavnosti višjih forumov skupnosti - Bistvo spora: sprejetje ameriškega koncepta ali dialog z neuvrščenimi

KOEENHAVN, 15. — Državni poglavarji in vladni predstavniki Evropske gospodarske skupnosti so davi ob 10. uri nadaljevali sejo ob navzočnosti zunanjih ministrov. Danski zunanji minister Andersen je poročal na združenji seji o srečanju med njim in njegovimi evropskimi kolegi z arabskimi predstavniki, ki so prišli, čeprav nepovabljeni, na københavnsko srečanje. V Københavnu so prišli zunanji ministri Alžirije Buteflika, Tunizije Masumdi, Emirator Perzijskega zaliva Del Sudn Khaled ter veleposlanika Maroka in Saudske Arabije.

Takoj po posvetovanju z zunanjimi ministri so predstavniki devetih držav nadaljevali razgovore, ki so predvsem zadevali ugotovitve medsebojnih odnosov v EGS. Med drugim so se vsi strinjali, da bi bilo umestno sklicati periodične konference na najvišji ravni, po-

sebnost ob periodični zamenjavi predsedstva ministrskega sveta, kar naj bi se dogajalo približno dvakrat na leto. Sklenili so še, da bo prišlo do takega prvega srečanja v Bonnu v maju ali juniju prihodnjega leta. Sprčo tega sklepa politični opazovalci menijo, da se bo vsa dejavnost EGS usmerila odselej naprej na srečanja na vrhunec, ki jim bodo dali vzdevek »predsedniških konferenc«.

Poglavarji držav so tudi zgradili temelje, da bi zagotovili tesno sodelovanje »devetih«, posebno v trenutkih nenadnih kriz, ko je treba naglo ukrepati. Ministrski predstavniki držav, ki je trenutno predsednik organov skupnosti, bo lahko pozval v najkrajšem času poslanke drugih držav ter poskrbel za srečanje zunanjih ministrov, ali pa, po potrebi, predstavnikov še na višji ravni. Poleg tega bodo skušali okrepiti tu-

di vse druge strukture skupnosti. To zadeva posebej ministrski svet, evropski parlament, izvršno komisijo in visoko razsodišče. Vsa ta družbena telesa bodo morala predložiti v primerih srečanj vladnih poglavarjev poročila o napredkih, ki so jih zabeležili v smeri evropskega združevanja.

Vse kar smo navedli do sedaj pa so le postranska vprašanja, ki danes ogrevajo debate v Københavnu in ki praktično dokazujejo, da je možno združevanje zahodne Evrope samo na podlagi reševanja vprašanja pridobivanja energetskih virov. Prav pri tem vprašanju pa se vse zatakuje. Evropska gospodarska skupnost lahko še živi in se bo tudi v bodočnosti mogoče še razvijala, toda le pod pogojem, da bo ubrala skupno pot za reševanje nešteti vprašanj, gospodarskih, socialnih in političnih, ki jo danes tarejo.

V kolikor so se poglavarji devetih sporazumeli za okrepitev organizacije in funkcionalnosti skupnosti, je to odvisno le od njihovega načelnega stališča, da zavzamejo skupen nastop na področju mednarodne politike posebno v zvezi s krizo na Blaznem vzhodu.

V EGS obstajata dve tezi: ena bi hotela sprejeti tezo globalnega medcelinskega reševanja krize po vzorcu, ki ga je predložil Kissinger. Američani, Japonci in Evropejci naj bi se po Kissingerjevemu mnenju strnili v enoten blok ter si tako zagotovili načrtno gospodarjenje z viri surovin ob izločitvi pri pomembnih sklepanjih držav, ki pripadajo bloku neuvrščenih. Temu načrtu se protivi Francija, ki zastopa stališče, da se je treba pogajati z Arabci, in sicer z evropskega stališča. Francosko stališče pomeni pravzaprav odklanjanje pomembnih mednarodnih petrolejskih družb ter začetek nove evropske politike, ki naj bi bila v skladu z željami in zahtevami arabskega sveta.

Danski zunanji minister Andersen je izjavil, da sedanje srečanje predstavlja le prvi člen dosegga procesa v dialogu med Evropejci in Arabci. Na vsak način pa so predstavniki devetih podpirali svojo pripravljenost, da podprejo izvajanje resolucije varnostnega sveta OZN glede Blaznega vzhoda. Pomprimi pa je treba, da se Arabci ne zadovoljujejo s temi splošnimi izjavami, temveč zahtevajo konkretne ukrepe. V Københavnu so se ministri devetih izgovarjali, češ da so arabski ukrepi glede omejitve dobave petroleja neugodno vplivali na evropsko javno mnenje.

Na današnjem zasedanju je predsednik italijanske vlade Rumor predložil dokument o urejevanju vprašanj energetskih virov.

Včeraj se je danski predsednik vlade Jørgensen sestel s predstavniki arabskih držav, ki so prišli v Københavnu, kjer je v teku vrhunsko zasedanje »devetice« EGS. Danski državnik je seznanil arabske goste s stališčem EGS do vprašanja Blaznega vzhoda. Na sliki: tunizijski minister Masumdi in predsednik Jørgensen

POGAJANJA V ŠVICI SE BODO ZAČELA VERJETNO S TRIDNEVNO ZAMUDO

Odložena ženevska mirovna konferenca zaradi izraelskega nejasnega zadržanja

V varnostnem svetu odobrili resolucijo neuvrščenih - Egiptovska in sovjetska delegacija sporočili, da bosta prišli v Ženevo pred petkom

NEW YORK, 15. — Ženevska mirovna konferenca o Blaznem vzhodu, ki bi se morala začeti v torek, 18. t.m. bodo verjetno odložili na petek, 21. decembra, zaradi proceduralnih težav, na katere naj bi ameriški državni tajnik Kissinger naletel v Kairu, Riadu in še zlasti v Damasku.

Misel o odložitvi je izšla iz današnje zasedanja varnostnega sveta OZN, ki se je sestel na izredni seji, da bi odločil o vlogi svetovne organizacije ter njenega generalnega tajnika Waldheima v arabsko - izraelskih pogajanjih. Varnostni svet je odobril resolucijo neuvrščenih držav, ki poziva Waldheima naj prevzame predstvedstvo konference in ki podeljuje varnostnemu svetu možnost, da izvede kakršnokoli spremembo v okviru udeležbe OZN na konferenci. Za resolucijo je glasovalo deset držav, ki niso stalne članice VS, ZDA, SZ, Vel. Britanija in Francija pa so se vzdržale, medtem ko se Kitajska ni udeležila glasovanja.

Ameriški predstavnik je dejal, da ni dobil od svoje vlade nobenih navodil glede resolucije neuvrščenih in da se bo zato vzdržal.

Sovjetska zveza ni obrazložila, zakaj se je vzdržala. Vel. Britanija je bila načelno za resolucijo, pridružila pa se je odločitvi obeh velesil. Francoski predstavnik je izjavil, da se bo vzdržal, češ da je resolucija preveč meglena.

Sprčo zadnjih razpletov v zvezi z mirovno konferenco je generalni tajnik OZN Waldheim odločil svoj odhod v Ženevo. V Švici so tudi sporočili, da sta odločili svoj prihod tudi sovjetska in egiptovska delegacija. Waldheim med drugim še ni prejel povabila s strani Moskve in Washingtona, da bi prevzel predsedstvo ženevske konference.

V okviru ameriške delegacije, ki spremlja zunanjega ministra Kissingerja v njegovem potovanju po Blaznem vzhodu ugotavljajo, da se je stališče ZDA do bližnjazvzhodnega vprašanja bistveno spremenilo v zadnjih mesecih še zlasti po izidu oktobrske vojne, ki je privedla ZDA in SZ na rob neposrednega spopada. Proces posušanja napetosti, ki je vodilna misel v ameriško - sovjetskih odnosih, je prepričal Kissingerja, da morajo ZDA sprožiti veliko ofenzivo, da bi vplivale na dogodek na Blaznem vzhodu, zaradi česar je prošil za sodelovanje SZ. Kissinger je prejšnji teden izjavil, da energetska kriza ni izključno posledica arabsko - izraelske vojne, saj gre za zaostritve krize, ki bi slej ko prej izbruhnila.

Kissinger je v svojih zadnjih izjavah poudaril, da je naletel, kar zadeva udeležbo na mirovni konferenci, na večje težave pri Izraelcih kot pri Arabcih, zaradi česar je prišlo do odložitve konference. Jasno je, da bo prva točka na dnevnem redu skorajšnje mirovne konference odmik izraelskih in egiptovskih oboježenih sil na sueski fronti ter podoben sporazum med Izraelom in Sirijo na Golanskem obzidju. Ko bodo rešili vprašanje odnosa oboježenih sil se bodo lahko spoprijeli z velikim problemom - zemeljskih koncesij ter drugih vprašanj v zvezi s spopadom.

Najbolj zapleteni sta videti vprašanja Jeruzalema, katerega arabski del so Izraelci zasedli leta 1967 in kateremu se nečeto odredi ter vprašanje stoletovne palestinskih beguncev, ki se že četrta stoletja borijo, da bi dosegli ustanovitve lastne države.

Bijedić v Prazi

PRAGA, 15. — Predsednik ZIS Džemal Bijedić si je danes ogledal znamenitosti mesta Prage, med drugim do zdaj dokončana dela na podzemeljski železnici in staro mestno zbornico iz 15. stoletja. Bijedić bo jutri skupno s predsednikom češkoslovaške vlade Ljubomir Strougalom obiskal znano lovisče v središču Konopište. To bo priložnost za oba predsedni-

OBČNI ZBOR SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE V SOVODNJAH

Kulturno-prosvetno delovanje priteguje vedno več mladine

Poročila so podali predsednik Palčič ter podpredsednika Kapelj (za Tržaško) in Kašuta (za Gorisko) - Med gosti so bili tudi predstavniki SPZ iz Celovca

GORICA, 15. — Slovenska prosvetna zveza je nocoj polagala obračun svojega dveletnega delovanja ter nakazala smernice za bodoče delovanje. V Kulturnem domu v Sovodnjah se je namreč zbralo na 20. jubilejnim obdobjem zboru poleg predsedstva ter številnih gostov in opazovalcev tudi 72 delegatov, predstavnikov 33 prosvetnih društev Tržaškega in Goriškega.

Tako obisk kot vsebina sinočnjega zbora in kakovostni posegi v razpravo so dokazali, da je zanimanje za vse, kar se dogaja na našem kulturno - prosvetnem področju bolj kot kdajkoli prej živo in prisotno med našimi ljudmi. Predvsem pa med mlajšimi generacijami, ki se v vedno večjem številu vključujejo v to, za narodni obstoj in razvoj tako pomembno delo.

Jubilejni občni zbor je odprl predsednik SPZ Klavdij Palčič, ki se je v uvodu zahvalil Sovodnjcem za gostoljubnost ter pozdravil delegate in goste, med katerimi predsednika ZKPO Slovenije Iva Tavčarja, predsednika SKGZ Borisa Race, poslanca Albina Škerka, predstavnika Slovenske pro-

svetne zveze s Koroške Weissia in Rajhmana, tajnika ZKPO Marjana Gabrijelečiča, odgovornega za stike z zamejstvom Martina Zankovška, tajnika kulturne skupnosti Slovenije Stefana Blažiča, predsednika ZKPO Nova Gorica Dajre Bratoša, predsednika ZKPO Sežane prof. Egona Prinčiča, podžupana občine Sovodnje Janka Cotiča, ravnatelja šole Glasbene matice dr. Gajmira Demšarja, bivšega predsednika SPZ dr. Roberta Hlavatyja in druge. Po izvolitvi delovnega predsedstva (K. Palčič, Edvin Svab, Edmund Kotič, Mirko Kapelj, Saverij Rožič) ter volilne in verifikacijske komisije, so predsednik Palčič, tajnik za tržaško področje M. Kapelj in tajnik za gorisko področ-

je E. Košta prebrali svoja poročila, ki jih v celoti objavljamo na 7. strani, nakar so pred razpravo prinesli svoje pozdrave nekateri gostje. Predsednik SKGZ Boris Race se je v svojem govoru pohvalno izrazil o dosežkem kulturno - prosvetnem sponovanju pri nas ter izrazil željo po enotnosti organizacij, ki delujejo na celotnem slovenskem zamejskem prostoru.

Predsednik ZKPOS Ivo Tavčar je v pozdravu zaželel, da bi SPZ prebrodila težave rasti, ter bi prišlo do vse tesnejšega sodelovanja med zamejstvom in matično domovino na kulturnem področju. Pozdrave so prinesli še predsednik SPZ v Celovcu Sergij Weiss, poslanec Albin Škerk, Dino Roner za ZSSD, prof. Aldo Rupel za RMV Dušan Jelenc za SPDT, Zdenko Hvala za mladinski krožek v Gorici. V imenu sovodenjske občinske uprave je pozdravil zborovalce podžupan Janko Cotič, ki je med drugim dejal, da je uprava počaščena, da lahko gosti občni zbor Slovenske prosvetne zveze. Po razpravi, v katero so s številnimi predložitvi posegli razni delegati, se je občni zbor na predlog Ivana Hmarja, predsednika prosvetnega društva »Briski grič«, spomnil z enonmudnim molkom žrtvi, ki so padle pred 32 leti na openskem strelišču. Na koncu je občni zbor izvolil novi odbor.

V glavni odbor so bili izvoljeni: Iris Battaino (Benečija), Sergij Grmek (Trst), Duško Kalc (Trst), Mirko Kapelj (Trst), Oskar Kjuder (Trst), Vojko Kocjančič (Trst), Edmund Košta (Gorica), Marko Kravos (Trst), Nadja Kriščak (Trst), Silvan Krizmančič (Gorica), Danilo Nanut (Gorica), Ignacija Ota (Trst), Klavdij Palčič (Trst), Marjan Pertot (Trst), Dino Roner (Gorica), Saverij Rožič (Gorica), Edvin Svab (Trst), Silvana Valoppi (Trst), Marko Waltritsch (Gorica), Sergij Verč (Trst), Zdenko Vogrič (Gorica), L. Devetak (Gorica).

Nadzorni odbor: Silvij Tavčar (Trst), Janko Cotič (Gorica), Svetlo Grčić (Trst).

Razsodišče: Boris Race (Trst), dr. Robert Hlavaty (Trst) in Karol Ferletič (Gorica).

DANES

V danski prestolnici se je včeraj nadaljevalo srečanje poglavarjev držav in predsednikov vlad devetice EGS. Na prvem delu posvetovanja so bili navzoči tudi zunanji ministri prizadevih držav, ki so poslušali poročila danskega zunanjega ministra Andersena o razgovorih s predstavniki šestih arabskih držav, ki si prispele v Københavnu. Na poznejšem srečanju s predstavniki arabskih držav je danski predsednik Jørgensen potrdil stališče EGS glede reševanja krize na Blaznem vzhodu (poseg OZN, uveljavljanje sprejetih obvez z mednarodnimi dokumenti). Pogajanja z Arabci bodo dolgotrajna, ker se EGS še ni odločila za enotno politiko. Države skupnosti nihajo med ameriško koncepcijo medcelinskega bloka ter francosko koncepcijo direktnega pogovora z državami, ki spadajo v okvir neuvrščenih.

V Sovodnjah je bil včeraj redni občni zbor Slovenske prosvetne zveze, na katerem so podali obračun dveletnega dela. Iz poročil predsednika in obeh tajnikov je bilo razvidno, da ima prosvetno življenje globoke korenine med Slovenci v zamejstvu, da pa je treba v bodoče v še večjem številu pritegniti v prosvetno delovanje nove mlade moči. Občni zbor so pozdravili predsednik SKGZ, predstavniki ZKPO iz Slovenije, Prosvetne zveze iz Celovca, ter drugi gostje. Izvolili so tudi nove glavni in nadzorni odbor ter razsodišče.

Ženevsko konferenco o miru na Blaznem vzhodu so odložili za tri dni. Češ, da je do odložitve prišlo zaradi izraelskega zavlačevanja in zaradi težav, na katere je Kissinger naletel v pogovorih s kraljem Huseinom v Damasku.

V Sansepolcro so svečano odkrili spomenik kostnico, ki je posvečen Jugoslovanom, ki so padli ali so pogrešani v Italiji v drugi svetovni vojni. Svečanosti so se udeležili predstavniki italijanskih in jugoslovanskih oblasti.

OB PRISOTNOSTI JUGOSLOVANSKIH IN ITALJANSKIH OBLASTI

V Sansepolcro so slovesno odkrili grobnico padlim in pogrešanim Jugoslovanom v Italiji

(Poseben dopis)
SANSEPOLCRO, 15. — Današnja svečanost ob odkritju spomenika - grobnice 1.800 jugoslovanov, ki so v drugi svetovni vojni padli ali umrli na področju srednje Italije izpričuje, da čeprav njihovi posmrtni ostanki počivajo daleč od domovine, počivajo med prijatelji. To je dokazalo sodelovanje pri svečanosti tukajšnjih oblasti, to je dokazalo sodelovanje tukajšnjih ljudi. Sicer pa je to razpoloženje lepo označil župan Ottorino Goretti, ki je v svojem pozdravnem govoru med drugim rekel:

»Skušali bomo biti vredni zaupa, ki ga u nas polaga jugoslovaška vlada, ki nam je dala v varstvo spomenik - grobnico, ki jo bomo čuvali, kot bi bila naša, kajti skupni so bili ideali, za katere so padli jugoslovanski in italijanski antifašisti, ideali, ki pomenijo mir, svobodo, demokracijo ter pravico človeka do življenja in napredka proti slehernemu barbarstvu in vojni. Spomenik, ki smo ga pravkar odkrili, naj služi v spomin tistim, ki so padli in umrli za svobodo, hkrati pa naj bo opomin vsem nam, da barbarstvo vojne več ne ponovi

pac pa da med ljudmi in narodi zavladata mir in prijateljstvo.« Sicer pa je tudi načelnik jugoslovanske delegacije na tej svečanosti zvezni sekretar za delo in socialno politiko Vuko Dragashević v svojem svečanem govoru med drugim rekel, da je italijansko prebivalstvo teh krajev »sodelovalo pri zbiranju in identifikaciji posmrtnih ostankov in s tem dokazalo visok čim humanosti in solidarnosti, za kar smo jim globoko hvaležni«.

Načelnik jugoslovanske delegacije je pri odkritju spomenika - grobnice v Sansepolcro je v svojem govoru tudi poudaril, da »grobovi in žrtve lahko ljudi in narode ločijo, lahko pa jih tudi združujejo. Mi pa smo prepričani, da bodo ti grobovi, da bodo te žrtve dejavniki nadaljnjega zbliževanja naših narodov. Hkrati pa naj bodo šola nam v bodočim generacijam.« Svoje misli je Vuko Dragashević zaključil z ugotovitvijo, da »življenje na istem zemljepisnem področju prispeva k zbližanju pogledov do mnogih bistvenih vprašanj. To pa vodi k vedno bolj učinkovitim skupnim naporom, za ohranitev miru in enakopravnosti v svetu, še posebej v sedanjem

tako nevarnem stanju o svetu.« V nekakšnem odmevu na gornja izvajanja načelnika jugoslovanske delegacije Vuka Dragashevića je tudi načelnik italijanske vladne delegacije podtajnik rimskega obrambnega ministrstva poslanec Pietro Buffone poudaril nujnost, da Italija in Jugoslavija živita v miru, v medsebojnem spoštovanju, ki čemur »nas sili tudi obstoj nacionalnih manjšin v obeh deželah«, in spoštovanju njihove bitnosti, njihovih zahtev. Vrh tega veže Italijo in Jugoslavijo tudi »prvo pobratenje«, pobratenje Jugoslovanov, ki so padli na italijanskih tleh ter pobratenje Italijanov, ki so kot garbordinci padli na jugoslovanskih tleh v borbi proti nacifašizmu.

Čeprav je bila danes sobota, torej delovni dan, je v malem mestu Sansepolcro vladala praznična razpoloženje, ki čemur je pripomoglo tudi kakih tisoč Jugoslovanov, ki so z avtobusi prišli na svečanost. Okoli 10. ure se je zbrala pred občinsko palačo precejšnja množica, ki se je ob napovedanih uri napotila proti občinskemu pokopališču k odkritju spomenika - grobnice, za katerega je napravil načrt beograjski u-

metnik Jovan Kratochvil. Desetine in desetine občinskih in borbeviskih - italijanskih in jugoslovanskih - zastav, desetine vencev z italijanskimi in jugoslovanskimi trobojnicami, godba iz Sansepolcra ter godba iz Trbovelj sta med korakanjem sprevedla igrali rodoljubne in partizanske pesmi in koronice ob gostem špalirju tukajšnjega prebivalstva, kolikor se ni pridružilo sprevedu.

Po kratki svečanosti na pokopališču se je množica vrnila spet v mesto, kjer je bil v gledališki dvorani »Riss« drugi del svečanosti, na kateri je po nastopu invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane pozdravil goste krajevni župan Ottorino Goretti, nakar sta spregovorila predsednik jugoslovanske delegacije Vuko Dragashević in načelnik italijanske vladne delegacije poslanec Pietro Buffone, podtajnika zveznega ministra za delo in socialno politiko Nivenka Novakovića pa je izročila ključ spomenika - grobnice predstavniku rimskega obrambnega ministrstva polkovniku Giorgiju Bosiju, s čimer je bila glavna svečanost zaključena. Franc Udovič

LEVSREDINSKA KOALICIJA ZAVRILA PREDLOG O PRORAČUNSKI RAZPRAVI

POSREDEN ODMEV «PREVERJANJA»
NA SEJI OBČINSKEGA SVETA

Incident z misovci, ki so zapustili dvorano - Odobrena shema voženj šolskih avtobusov

Najprej v napetem, nato pa umirjenem ozračju, je potekala včeraj dopoldne seja tržaškega občinskega sveta. Do napetosti in kričanja, ki so las nista spremenila v hujske incidente, je prišlo zaradi izvajanja misovcev in rezihih odgovorov župana inž. Spaccinija. Zgodilo se je, da namreč, da so misovci zahtevali v ustrezno resolucijo, naj se glasuje zaupnica župana, ko so drugi zavrnili. Tudi prof. Monfalco (KPD), ki predstavlja levo opozicijo, ni maral razpravljati o taki resoluciji. Tedaj je besedilo resolucije nesel naravnost županu svetovalec Bernardi (MSD). Župan jo je odložil in dokaj glasno zamrmral: «Kaj mi mar.» Tedaj so se misovci, ki so bili že razburjeni zaradi pomenja besednega spopada z demokristjanom Vergeriom, iz protesta zapustili dvorano. Od tistega trenutka se je v dvorani vrnilo mirno vzdušje, ko so tudi polemike med predstavniki leve opozicije in levsredinsko večino ostale v mejah strpnosti in medsebojnega spoštovanja.

Pred tem je prišlo do zanimive razprave, ki je imela izrazito politično ozadje. Liberalce Trauner je namreč vprašal župana, zakaj občinski svet še ni preučil letnega proračuna za 1974. Pri tem je Trauner dejal, da so mu znane peripetije «preverjanja» med levsredinskimi strankami, ki dejansko še postaja prava «kriza», zaradi česar ni bil proračun še izdelan in odoben. Nič ne kaže, da bodo o njem razpravljali šele prihodnje leto, ko bodo zapadli vsi zakonski roki.

Župan Spaccini je odgovoril, da je proračun za leto 1974 že pripravljen in da ga je odbor že odobril («saj to ne spada v okvir preverjanja»), pač pa da zaradi energetske krize manjka papirja, da bi ga natiskali v zadostnih izvodih in ga razdelili v vednost svetovalec. Pridružil se mu je še tajnik tržaške KD Dario Rinaldi, ki je dejal, da bodo morale o proračunu in prihodnjem poslovanju delovnem odborniku razpravljati rajski komisije, za kar potrebujejo tudi čas.

Zatem so svetovalci o predlogu glasovali. Zato, da se takoj prične razprava o proračunu so bili, poleg liberalcev, še komunisti in predstavniki MID, proti pa svetovalci leve sredine. Pozneje je KPD izdal tiskovno sporočilo, v katerem poudarja, da bi morali predložiti takšno konsultam shemo proračuna, da se ne bi zgodilo, da bi prišlo zaradi napetosti med strankami leve sredine, ki prihaja do izraza med «preverjanjem» (nemo neprespani zaradi nočnih sestankov). Oktobra bi moral občinski svet — nadaljuje KPD — razpravljati o proračunu. Ker se tudi to ni zgodilo, so komunistični svetovalci glasovali za omenjeni predlog.

Svet je nato opravil dobrošno mero upravnega dela. Tako so imenovali več občinskih zastopnikov v razne ustanove (v svetu univerze bo tržaško občno zastopal župan), odobrili so najem večjih posojil, med katerimi tudi posojilo za drugi kompleks del za ureditev igrišča za bežboj na Proseku. Na predlog odbornika Lonze je bila za 50 odstotkov zvišana taksa na pse in zasledbo javnega prostora, na kar se je vnela obširna razprava o predlogu za novo mrežo šolskih avtobusov v Trstu.

Odbornik Abate (KD) je povedal, da namerava občina organizirati vožnje s šolskimi avtobusi po ulici Marchesetti v Roccol, od Sv. Ivana v Lonjer, z Oberdanovga trga k Banom, v šolo s celodnevno poukom, kjer se šola več dijakov iz mestnega središča.

Po Fabianiju (KD), ki je predlagal, naj bi tudi konzulte upravljale in določale vožnje šolskih avtobusov, je Bruna Zorini (KPD) povedala, da se komunisti sicer strinjajo z ureditvijo voženj s šolskimi avtobusi, saj predlagajo, da vse mestne četrti, predvsem pa na kraško področje, pri tem bi bilo treba upoštevati potrebe slovenskih dijakov, ki se vozijo v Trst v srednjo šolo. Nudi-

ti bi jim morali brezplačen prevoz ob določenih urah, ali pa posebne avtobusne vožnje. Zorinijeva je nato kritizirala za- držanje občinske uprave glede odprta italijanskega otroškega vrta v Lonjerju, za kar daje na razpolo- po nič manj kot šolski avtobus od Sv. Ivana. Predlagala je tudi, naj bi s šolskim avtobusom odpeljal- si s Katinare italijanske otroke v šolo rajona Roccol — Melara in s tem odpravili «časno» vselitev ital- janske šole v tej vasi.

Zanimiva sta bila, po pozitivni oceni socialistične Kervina, posega li- beralca Zimola in socialdemokrata prof. Lanze, ki sta glede ureditve mreže šolskih avtobusov pohvalila zgornjiški avtobusno upravo. Pri tem je prof. Lanza grajal zadržanje tamkajšnjega šolskega patronata.

V odgovoru je odbornik Abate po- trdil, da je šolski avtobus v Lon- jer namenjen prav italijanskemu vrtcu, za katerega je Bennijeva poudarila, da ga je občinski odbor odobril že pred časom in da ga bo upravljala sama občina.

Sledila je še razprava o podpo- rah dijakom za šolske knjige.

Spominska svečanost na openskem strelišču
Ob 32. obletnici usmrtnice Pinka To- mazića in tovarišev bo na openskem strelišču danes, ob 15. uri.

SPOMINSKA SVEČANOST
Govorila bosta dr. Boris Iskra in dr. Roberto Fervin. Predsedoval bo Miro Kapej.

POROČILO ODBORNIKA STOPPERJA

Deželna vlada o nujnih ukrepih
za ublažitev energetske krize

SIOT naj dobavlja nafto predvsem domači čistilnici, vlada pa naj skrepi vojaško potrošnjo

Deželni odbor Furlanije - Julijske krajine je poslušal poročilo odbor- nika Stopperja o nastali energetske krizi.

Po orisu že znanega stanja je Stopper ugotovil, da manjkajo pe- trolejski derivati predvsem v por- denonski in videmski pokrajini, kjer jih potrebuje — poleg industrijskega — tudi kmetijski gospodarstvo. U- gotovil je, da bo treba preurediti distribucijsko mrežo bencina, kar je posledica dejstva, da sta ceni v Italiji in Jugoslaviji skoraj enaki. Po njegovem mnenju je to zvišalo za sedemkrat poravnavanje po ben- cinu v deželi.

Stopper je izrazil upanje, da bo vlada znižala količino obveznih re- zerv od 12 na 9 odstotkov in skrilna nepotrebno potrošnjo (kot je, na primer, vojaška, ki v naši deželi močno vpliva).

Predlagal je nato sporazum z ra- finerijo «Aquila» ter z AGIP za prevzem skladišč italijanskega «Shells» v Trstu. Od tod naj bi črpa- li potrebno gorivo za kmetijske de- javnosti.

V DEVINSKO-NABREŽINSKI OBČINI

POMEMBNI SESTANKI
POLITIČNIH STRANK

Sinoči so se zbrali komunisti, v ponedeljek bo se- stanek socialistov, v torek pa Skupne slovenske liste

Politični razplet v devinsko - na- brežinski občini po napovedi socia- listov, da odprejo krizo v večinski koaliciji, beleži sestanke članov in somišljenikov treh strank: PSI, Skupne slovenske liste in KPI.

V ponedeljek zvečer bo vodstvo krajevne sekcije socialistične stran- ke, ob prisotnosti občinskih sveto- valcev, poročalo članom in simpa- tizerjem o svojih stališčih. Razpra- vljal bodo o nastalem položaju in stališčih, ki jih KPI namerava za- vzeti tudi v odnosu do drugih po- litičnih skupin. Srečanje bo na se- dežu socialistične stranke v Nabre- žini.

V torek bo, v dvorani «Igo Gru- den» v Nabrežini, sestanek somišle- nikov Skupne slovenske liste. Poroč- ali bodo člani svetovalske sku- pine.

Sinoči pa je bil aktiv članov de- vinsko - nabrežinske organizacije KPI, ki so se ga udeležili, poleg

Končno je, glede električne en- ergije, izrazil mnenje, da bi bilo tre- ba čimprej uresničiti termoelektrar- no pri Trzinu.

V PONEDELJEK V TRSTU
Seja glavnega odbora SKGZ
Jutri, 17. t. m., ob 20. uri bo v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9 seja glavnega odbora SKGZ.

Vodstvo SGZ pri vladnem komisariju
Včeraj je vladni komisar za de- želo Furlanijo - Julijsko krajino Di Lorenzo sprejel delegacijo Slove- nskega gospodarskega združenja, ki so jo sestavljali predsednik Stanko Bole, tajnik Jure Štavar in direk- tor, Jurij Kuferšnik.

Predstavniki SGZ so dr. Di Lo- renzu orisali delovanje in pomen slovenske ustanove v deželni me- stnosti.

PREMIERA LUDSKEGA ODRA SSG V BAZOVICI

Štoka-neumorni burkež
močno zabaval občinstvoEnodejanski «Mutasti muzikant» in «Ne kliči
vraga» v tekoči in sproščeni uprizoritvi

Zvest svoji obvezi, je Ljudski oder Štalnega slovenskega gledališča tu- di za letošnjo sezono posegel po zapuščini našega tržaškega kome- diografa iz prvih let tega stoletja, Jake Štoka, in sinoči na tesnem odru kinodvorane v Bazovici upri- zoril njegovi enodejanski «Mutasti muzikant» in «Ne kliči vraga».

V zvezi s tem je treba takoj pohvaliti tri stvari: sistematično od- tegovanje pozabih, po svojem for- matu sicer skromnih, toda po vlo- gi v svojem času vendarle pomemb- nih burk našega domačega avtorja, resen profesionalni pristop poklic- nih gledaliških igralcev k tem del- cem in pa nastopanje z njimi na podeželskih odrih.

V obeh sinoči uprizorjenih burkah zaživijo na odru preproste komične situacije, ki se morajo seveda ob- vezno dobro končati, potem ko so prebrodile že vnaprej predvidene

peripetije. Akterji so naši mali ljudje: krojači, čevljarji, klobučarji, krčmarji, tja do bolj petičnih trgo- cvov, izjemno ljudje iz gledališča, seveda njihove žene in za možitev godne hčerke pa se kakšen vaški posebež. Kot očeki dobri burki, ne manjka tudi tema petja. In čeprav je vse skupaj sila preprosta, dobi v realizaciji poklicnih igralcev ven- darle svojo vrednost, ki se odraža predvsem v tipiziranju posameznih likov in v njihovi podžaljivosti in naravno delujoči komičnosti.

Prav na tem sta sloneli tudi obe enodejanski in kar vsi igralci po vrsti so se imenito vživeli v svoje vloge. V «Mutastem muzikantu» je bil Joško Lukeš smeden opekar To- maž Lešnik, Mira Sardočeva nje- gova žena Mara, Bogdana Bračutova odlična hišna s svojo štajersko go- vorico, Silvij Kobal neboljni čevl- jarček Peter Ožbek in Livij Bo- gatec prebrisani klobučar Tone Li- sica, v «Ne kliči vraga» pa Alojz Milčič odlični trgovec in posestnik Levičar, Zlata Rodoškova njegova ukazovalna žena, Miranda Chari- ja njuna mikavna hčerka Milka, Adrijan Rustja neumni Metekov Miha, Stane Starešinič ubogi, toda šarmantni komedijant Tone, Livij Bogatec pa sijajen lajnah.

Režiser Adrijan Rustja je z ob- čutkom za pravo mero poskrbel za tekočo uprizoritev, kar velja zlasti za «Ne kliči vraga», ki je občins- tvo še posebej zabavala tudi za- tudi sočne narečne govore.

Bazovski občinstvo, ki je popol- noma napolnilo dvorano, je vse na- stopajoče nagradilo za prijeten in vever večer s toplimi aplavzi.

J. K.

Slovenski oktet
navdušil Dolinceane

V nabit polni občinski telovadni- ci v Dolini je bil sinoči koncert Slo- venskega okteta iz Ljubljane, ki ga je organiziralo prosvetno društvo Valentin Vodnik pod pokrovitel- stvom dolinske občine.

Slovenski oktet je s svojo pesmjo navdušil hvalačno občinstvo, ki je navdušeno ploskalo in želelo še poslušati tako lepo petje. Zato so člani okteta k svojnemu sporedu, ki se je nekoliko razlikoval od spore- da v Kulturnem domu, dodali še dve pesmi.

Prosvetno društvo je gostom izo- čilo košaro cvetja, ki je prekrivalo steklenice dobre domače kapljice.

Poleg župana Lovrihe in članov občinskega odbora ter občinskega sveta se je koncerta udeležil tudi jugoslovanski generalni konzul Bo- ris Trampuz.

DRUGE VESTI
NA DESETI STRANI

SPDT vabi dne 21. t. m. na 3. planinski večer s predvajanjem barvnih filmov o Plitvičkih je- zerih in Petri — največji arheo- loški znamenitosti Jordanje. Za- četek ob 20.30 v Ul. Geppa 9.

Mali oglasi

128, 127 TAKOJSNJA DOBAVA; 128 71, 72; 850 coupé 67, 69; 850 spyder 69; 124 coupé 68, 69; 124 67, 69; 850 special 68, 70; 500 L 68, 69, 70; fiat 750 66, 69, fiat 1300 66 in drugih 20 avtomobilov vseh vrst na ogled v Ul. Giulia 10 v Ul. Cologna 7 — AUTOSALONE TRIESTE.

«CITROEN» — mehanika delavnica Cavalli in Mico, tudi drugih avtomobi- lov v Ul. Rittmeyer 4/a.

IZVOZNO PODJETJE iz Devina - Nabrežne išče uradnico. Tudi prva zaposlitev. Pisemne ponudbe na O- glasni oddelk Primorskega dnevnika pod šifro «Devin».

PRODAM zelo poceni kompletno jedilnico, pisalno mizo, stole. Telefoni- rati v Devin 208106 ob urah gosila.

DRUŽINA kupi hišo z vrtom v oko- licah ali zadržijo parcelo. Tel. 815569.

meter Giancarlo Palastanga in taj- nica Luigia Terza, Michel Mounier in Michele de Dottori degli Albe- roni, uradnik Ferruccio Ruzizier in šivilja Laura Tul, delavec Franco Montuori in uradnica Anna Matus- si, mehanik Luciano Alessio in u- radnica Tamara Chius, delavec Ful- vio Giachero in trg. pomočnica Vi- viana Persi, hidravlik Giovanni Signorretti in delavka Maria Sepic.

LOTERIJA

BARI	2	70	18	90	14
CAGLIARI	78	37	13	65	50
FIRENCE	73	5	90	48	33
GENOVA	47	48	37	78	70
MILAN	16	51	23	67	22
NEAPELJ	81	2	43	71	11
PALERMO	10	82	13	45	78
RIM	38	16	44	30	82
TURIN	61	70	75	22	2
BENETKE	16	36	54	44	88

ENALOTTO

122 X12 1X2 111
KVOTE: 12 točk — 338.000 (1); 11 točk — 214.000 (134); 10 točk — 22.400 lir (1.280).

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 13. do 16. ure)
Godina, Trg sv. Jakoba 1; Grigolon - Alla Minerva, Trg V. Giotti 1; Al- de Moro, Trg Unità 4; Al S. Lo- renzo, Ul. Sencini 79 (Škedenj).

NOCNA SLUŽBA LEKARN

(od 19.30 do 8.30)
Crocio Arzulla, Ul. Commerciale 26; Rossetti Emil, Ul. Combi 19; Al- Samaritano, Trg Ospedale 8; Ta- maro - Neri, Ul. Dante 7.

Slovensko amatersko
gledališče v Trstu

Danes, 16. decembra, ob 17. uri v dvorani PD «I. Cankar», Ul. Montecchi 6

ponovitve
Miroslav Košuta, Adrijan Rustja, Sergej Verč s sodelovanjem Ati- lja Kralja

DLAKA V JAJCU

Satirični kabaret za pokušino

Krstna izvedba

Scena: ATILIJ KRALJ
Kostumi: MARIJA VIDAU
Slogi: MIROSLAV KOŠUTA
Glasba in izvedba na celesto: ALEKSANDER VODOPIVEC
Korepetitor:

ALEKSANDER ROJC

Jezično vodstvo:

MIRA SARDOČ

Režija: ADRIJAN RUSTJA

Igrajo: Sergij Cerkenič, Milica Kravos, Boris Kobal, Branko Sulčić, Ivan Verč, Sergej Verč in Anica Zec

Tehnični ansambel: Lučka Bati- sta, Danilo Glavina, Franc Meula in Aldo Pipan.

Gledališča

KULTURNI DOM

Danes, 16. t. m., ob 16. uri za abon- ma red F — okoliški F. Bevk - B. Grabnar «Kaplan Martin Ceder- mac»

Ponovitve: v četrtek, 20. t. m., ob 16. uri — izven abonmaja; v pe- tek, 21. t. m., ob 20. uri — abon- ma red G.

Uprava SSG sporoča cenjenim abo- nentom reda F (okoliški), da bo danes, 16. t. m., ko je na sporedu predstava «Kaplan Martin Ceder- mac» za omenjeni abonma, stavka avtobusov za vse izredne proge.

Lepo prosimo abonente, da pridejo danes z rednimi avtobusi. Vsem abonmentom bodo pri blagajni Kulturnega doma povrnjeni stroški za avto- bus. Lepo prosimo za razumevanje.

Vstopnice (rezervacije) so na razpo- lago pri blagajni Kulturnega doma vsak dan (razen nedelje) od 12. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav (tel. 734265).

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE

V TRSTU gostuje jutri, 17. t. m., ob 20. uri v Sežani z enodejanskima J. Štoka «Mutasti muzikant» in «Ne kliči vraga». Ponovitve v torek, 18. t. m., ob 20. uri v Piranu.

SAG

Slovensko amatersko gledališče

v Trstu uprizori danes, 16. decem- bra, ob 17. uri v dvorani PD «I. Can- kar», Ul. Montecchi 6/IV nadst. sa- tirični kabaret za pokušino «Dlaka v jajcu», ki so ga napisali Miroslav Košuta, Adrijan Rustja, Sergej Verč s sodelovanjem Atilja Kralja.

Ponovitve: v četrtek, 20. t. m., ob 20. uri v Slovenskem gledališču v Trstu, Ul. Cimaglija, 7. V nedeljo, 23. t. m., ob 16. uri v Prosvetni dvor- ni na Opčinah.

OBČINSKO GLEDALIŠČE

«G. VERDI»

Opera sezona

Danes, ob 16. uri ponovitev Masse- retove opere «Manon». Dirigent

Oliverio De Fabritiis.

V torek, ob 19.30 ponovitev Masse- retove opere «Manon». Dirigent O- liviero De Fabritiis.

POLITEAMA ROSSETTI

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che brutta epoca» so na razpolo- go pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

Se danes, 16. t. m., bo na vrsti gla- sena komedija «Che brutta epoca», v torek, 18. decembra pa se so tr- žaškemu občinstvu predstavil Giorgio Caber v «Par finta di essere sani».

Vstopnice za glasbeno komedijo «Che

SREČANJE PREDSTAVNIKOV OBČIN NOVA GORICA, SOVODNJE IN DOBERDOB

Poudarjena skupna volja po tesnejšem stvarnem sodelovanju ljudi ob meji

Podpis skupne izjave in obisk nekaterih delovnih organizacij

Na sedežu skupščine v Novi Gorici so se včeraj dopoldne sestali predstavniki novogoriške občine in občin Sovodnje ter Dobrdo. V goriški pokrajini. Na čelu novogoriške delegacije je bil predsednik Rudi Simac, nadalje pa so bili v njej še predstavniki družbenopolitičnih organizacij, in sicer poslanec Dušan Šinigoj, občinski sekretar Zvezke komunistov Beltram, predsednik SZDL Rot in drugi. Z naše strani so bili prisotni župana občin Dobrdo in Sovodnje Andrej Jarc in Jožef Češut z odborniki in svetovalci, ki pripadajo večinski in manjšinski listi, predstavnik kulturno - prosvetnih organizacij Jože Jarc ter dobrodoški občinski tajnik dr. Becci. Po uradnih pogovorih na sedežu občine ter ogledu nekaterih delovnih organizacij sta delegaciji podpisali skupno sklepno izjavo, v kateri poudarjata skupno voljo nadaljevanje že pred časom začete stike, ki naj

Interpelacije predsedniku pokrajine

V zvezi s prepovedjo voženj z avtomobili ob nedeljah in z izolacijo, v kateri se zaradi tega nahajajo nekatere naše vasi na Goriškem, je pokrajinski svetovalec PSI Marko Waltrich postal včeraj pokrajinskemu predsedniku pismo, v katerem meni, da bi pokrajinska uprava lahko sklicala konferenco občin Goriška, Sovodnje, Števerjan, Moša, Koprivno, Slovence in Moraro ter občinske svetovalece podjetja iz Goriče. Preučili naj bi možnost vzpostavitve, v začetku vsaj ob nedeljah in praznikih, avtomobusne zveze med Gorico in vsemu sedaj slabe železniške in avtomobusne zveze, ali ki jih nimajo (v pismu so izrecno omenjeni kraji Vrh, Gabrje, Peč, Rupa, Jazbine, Valerisce, Štnavre). Te zveze naj bi vzpostavili kljub temu, da sedaj lahko vozijo mestni avtobusi le na občinskem ozemlju Gorice. Kasneje naj bi avtomobusne zveze razširili na to ozemlje tudi ob delavnikih.

Pokrajinska socialistična svetovalec Marko Waltrich in Sergio Semola sta včeraj poslala predsedniku pokrajine interpelacijo, s katero zahtevata podatke o porabi zdravil v pokrajinski umobolnici v zadnjem letu (v razdobju od 20. novembra 1972, ko je prejšnjo zdravniško ekipo zamenjala nova) ter o številu bolnikov, ki so jih iz psihiatrice poslali na zdravljenje v splošno bolnišnico. To v zvezi s kritiki omenjenega zdravstva in nekaterih demokršćanskih krogov, ki so lani trdili, da so se prejšnji zdravniki zanimali preveč za sociologijo in malo za zdravstvo ter da so preveč na široko delali zaradi tega, da bi mirjevalna zdravila, ker niso sedanjim zdravnikom prežeti s sociološko mentaliteto, je rečeno v interpelaciji, želela svetovalca izvedeti ali je bilo letos porabljenih več ali manj zdravil kot prej.

Pokrajinski svetovalec PSI Marko Waltrich je v četrtek poslal pismo predsedniku pokrajine, v katerem zahteva, da bi uprava dala zbirati, napise, ki so na živih trah solih stavljeni, ki so last pokrajinske uprave, t. j. realne gimnazije, zavoda »Galilei« in zavoda »Fermi«. Prvi napisi so bili delo fašistov na predvečer veličastne partizanske manifestacije, sledili so drugi, ki so med drugim tudi žalili ravnanje realne gimnazije, ki je vsa povojna leta na protifašističnih in demokratičnih pozicijah.

Občinska uprava naj uredi razna dela v slovenski trgovski šoli

Občinski svetovalec socialistične stranke odv. Peter Sanzin je v zvezi z dijaškimi zahtevami poslal večkrat gorškemu županu pismo, v katerem ga obvešča o specifičnih zahtevah dijakov slovenskega trgovskega zavoda. V šoli so v teku nekatera popravljala dela in ta popravila se počasi, prepočasno, ki je vendar znano, da bi bila lahko že hitro opravljena. Posebno vprašanje je kurjava. Ni moč to imeti pouka do 17. ure zvečer, ko vendar kurjavo samo tri ure dnevno. Ravnateljstvo šole je še obvestilo občinsko upravo, da je bila najvišja

V nadaljevanju pogovora sta obe strani navedli stvarne možnosti za sodelovanje posebno v kulturni in športni dejavnosti. Na podlagi medsebojne informacije o kulturno - prosvetnih skupinah sta delegaciji sklenili pooblastiti svoje strokovne službe, da ob upoštevanju najširših interesov sestavijo program izmenjav in sodelovanja ter ga tudi terminsko opredelijo, da bi ga mogle posamezne organizacije vključiti v svoje redno delovanje. V razpravi o tem poglavju, ki je obsegalo najrazličnejša področja kulturnega in umetniškega udejstvovanja v glasbi, likovni umetnosti, gledališki dejavnosti, knjižničarstvu, izobraževanju itd., so sodelovali predsednik izvršnega odbora temeljne kulturne skupnosti Marjan Tavcar, predstavnik prosvetnega delovanja na Goriškem Jože Jarc, predsednik p.d. Janko Čotič in drugi. Ugovorili so tudi zaostajanje v stikih na področju izobraževanja ter odpore birokracije v Italiji, ki na sodelovanju zavira težnje po povezovanju dijakov in profesorov v zvezi s sodelovanjem v profesorovih zborov in so sklenili te odpore premagati z odločeno politično akcijo, da bi deklarirano prijateljstvo med sosednjima republikama imelo tudi vsebinsko potrditev. V tem okviru je bila dana polna podpora povezovanju strokovnih društev v Novi Gorici, da prireditelj k svojemu delu ustrezne strokovne kadre pri nas. Predsednik Simac je pobratene z benskimi občinami in oblike sodelovanja, ki so iz tega po razpravi razvile, navedel kot primer, kako bi morali odprti v stikih na šolskem področju z Venetom vtikati v razvijajoče se odnose med Slovenci na tej in na oni strani meje.

Srečanje med občinskimi in družbenopolitičnimi dejavniki je potekalo v najbolj priaznem vzdušju ter je v veliki meri prispevalo k nadaljnjemu ustvarjanju vzdušja za vse pestrejšje in tesnejše sodelovanje

med ljudmi istega jezika na širšem goriškem prostoru.

temperatura v tej šoli pred kratkim 11 stopinj.

Svetovalec odv. Sanzin piše nadalje, da dijaška stavka opozarja zaposlenike oblasti na dramatični položaj v vseh solih in da mora vsaka uprava rešiti tista vprašanja, ki so v njeni pristojnosti. V zaključku pisma naproša župana, naj cimpredj odpravi pomanjkljivosti na trgovski šoli.

V PONEDELJEK V TRSTU

Seja glavnega odbora SKGZ

Jutri, 17. t. m., ob 20. uri bo v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9 seja glavnega odbora SKGZ.

V klubu »Gregorčič« v torko pogovor z gledališniki

Na pobudo kluba »Simon Gregorčič« bo v torko, 18. decembra, ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani na Verdijevem korzu 13 pogovor z zastopniki Stalnega slovenskega gledališča z goriško publiko. To v zvezi z gledališko predstavo »Kaplan Martin Cedermac«, ki bo v Verdijevem gledališču v sredo. O tej gledališki predstavi bodo spregovorili predsednik upravnega sveta gledališča prof. Josip Tavcar, ravnatelj gledališča dr. Filibert Benedetič, nosilec glavne vloge Stane Raztresen in režiser Mario Uršič.

Včeraj so odprli slikarsko razstavo otrok v Štandrežu

Na sedežu prosvetnega društva »Oton Župančič« v Štandrežu je bilo včeraj jutraj odprte slikarske razstave domačih otrok, ki so se letos udeležili slikarskega ex tempore, ki ga je isto društvo priredilo v vasi ob priliki jesenskega praznika na Pilošču. Na otvoritev so prišli učenci domače osnovne šole s svojimi učitelji. Predsednik društva Danilo Namut je spregovoril nekaj pozdravnih besed, zahvalil se je učiteljem, ki so otroke pripravili za sodelovanje na omenjenem ex tempore ter poudaril, da so otroci s svojimi slikami zadeli v živu, domačih vaških problemov. Pozdravil je tudi prisotnega občinskega odbornika za šolstvo Moiseja ter mu omenil nekatere probleme, ki zanimajo šolsko življenje v Štandrežu.

Obdornik Moise je dejal, da bo občina čimprej poskrbela za gradnjo nove stavbe otroškega trga v Štandrežu (tozadevni sklep je občinski svet potrdil v petek), da pa bodo popravili tudi poškodovano stavbo, v kateri bo verjetno namestila urade rajonske konzulte, občinsko knjižnico ter ambulanto in morebitne druge javne službe. Zaželel je učencem še več uspehov in sodelovanje na prihodnjih podobnih tekmovanjih.

Razstava bo odprta do 24. t. m. Ogleda si jo lahko vsakdo.

Enotna sindikalna federacija CGIL-CISL-UIL je izdala tiskovno poročilo, v katerem obsoja proces, ki se bo prihodnje dni prišel v Madridu proti Marcellinu Camachu in drugim devetim sindikalistom. Sindikat zahteva, da italijanska vlada odloži vsako zahtevo španije po vključitvi v svobodno evropsko skupnost narodov.

NAUK SEJE OBČINSKEGA SVETA V GORICI

Ali mora samo naša skupnost v Štandrežu plačevati davek industrijskemu razvoju?

S kakšnimi ukrepi omiliti posledice izgradnje mejnega prehoda, avtocest in industrijske cone

V včerajšnji številki smo na kratko poročali, da je občinski svet v Gorici zavrnil pritožbo štandredskih kmetov proti spremembi splošnega regulacijskega načrta, ki zajema nove zemeljske površine za izgradnjo infrastrukture na območju mejnega prehoda. O zadevi moramo po drobne poročati, ampak so važne tudi razprave ter politične obveze, ki so jih določili dejavniki javno sprejeli na seji, tako da bodo vsaj delci precizirani in da bodo prisotna med preverjanjem odnosov med strankami.

Dellago (PSI) je svetovalec spomnil na poprejšnje stališče stranke, da bi revidirali celoten program, v zvezi s Štandrežem in narodnostno skupnostjo, ki biva v tej vasi, razbremenili hudih sprememb, ki z izgradnjo infrastrukture za ceste, mejni prehod, industrijsko cone in delavska stanovanja skoraj v celoti prikašajo samo nanjo.

Bratina (SDZ) je dejal, da so pritožbe štandredskih kmetov dokaz njihove težave in dokaz izigravanja njihovih potreb.

Liberalce Fornasir je rekel, da je čestni priključek že dograjen in da je treba nadaljevati z ureditvijo injem sprejetih obveznosti. Svetovalec Lupieri (KD) je rekel, da je za mejne objekte premalo prostora v kvadratu med mejo, železnico, tržaško cesto in pokopališčem, zlasti pa je premalo prostora po napaki v zvezi z mejno črto. Novo zemljo je treba zaseči tudi zato, ker ne bo mogoče urediti skupne službe ob meji, ampak dve ločeni carinski službi.

Zuccali (PSDI) je zahteval jasnost v tem vprašanju in dejal, da morajo biti »kolektivni interesi nad interesi posameznikov« (nad interesi štandredskih kmetov, op. uredništva).

Chiaroni (KPD) je odločno nasprotoval uveljavljanju zakona 167 v Štandrežu ter dejal, da industrijska cone v Gorici ne zadostuje niti za obrate, ki jih bodo morali izseliti iz mesta. Poudaril je že znano stališče stranke o nastajanju industrijskega središča pri Vilešah ali Romanskem v Krmini ter opozoril obdanske predstavnike na hudo škodo, ki jo povzročajo Gorici in vsej pokrajini s svojo odsotnostjo na sejmih odbora osme social - ekonomske cone, ker se želene težnje po ustvarjanju industrijskih središč uresničujejo mimo Gorice.

Sanzin (PSI) je zagovarjal po stopnost in harmoničnost v reševanju odprtih vprašanj v razdobju od 40 do 50 let, ker se omogoči prilagajanje prebivalstva novim razmeram in potrebam. Svetovalec ni več

predpričan o pravilnosti izgradnje industrijske cone v Gorici, ker se kažejo težnje po ustvarjanju drugih, bolj naravnih središč, kot je »krminski proizvajalni otok«.

V Mladinskem krožku

Predavanje o pravicah Slovencev v Italiji

V četrtek, 20. t. m., ob 20.30 bo na sedežu krožka v Ul. Mostanec 84 govoril o jezikovnih pravicah Slovencev v Italiji, našim večnim problemom, profesor Samo Pahor, Tržačan, znan našim javnosti kot dosleden bорец proti izigravanju Londonskega sporazuma, edinega konkretnega teksta, ki govori o raznih jamstvih za našo skupnost na Tržaškem. Sprito dejstva, da pomeni za Slovence v Italiji razdeljenost naše skupnosti na tri pokrajine: tudi to, da dobivamo pravice v treh različnih dozh. bo predavatelj o svetil problem, upoštevajoč različni položaj v posameznih upravnih enotah. Profesor Samo Pahor ima, ob drugih, tudi funkcijo tajnika Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur (AIDCLM) za našo deželo.

D. K.

PO SKORAJ ŠTIRIH NAPORNH LETIH

Izstavljeno gradbeno dovoljenje za slovensko kulturno središče

Izgradnja sodi v okvir prizadevanj SKGZ, da zagotovi prostore za kulturno delovanje na Goriškem

Župan občine Gorica je 5. decembra letos podpisal dovoljenje za gradnjo kulturnega doma in telovadnice, ki je bilo zaproseno 25. junija 1971. S tem je zaključena prva faza dokaj zapletenega in tujočin vseh solih in da mora vsaka uprava rešiti tista vprašanja, ki so v njeni pristojnosti. V zaključku pisma naproša župana, naj cimpredj odpravi pomanjkljivosti na trgovski šoli.

Skrb za izgradnjo večnamenskega središča je prevzela Slovenska kulturno - gospodarska zveza, ki je v zadnjih letih posvetila posebno skrb izgradnji primernih objektov za kulturno - prosvetno in družbeno delovanje na Goriškem ter je v tem smislu bila pobudnica za izgradnjo Kulturnega doma v Sovodnji in je pobudnica za prav takšno rešitev, ki je v teku, tudi v Štandrežu.

Prvi načrt za goriški kulturni dom, če ga lahko tako imenujemo, je bil predložen tik pred sprejemom splošnega regulacijskega načrta občine Gorica, poleti 1969. le ta in ga so zavrnili. Naslednje leto, že v režimu regulacijskega načrta, je bilo potrebno ubirati povsem neznan pot »pogodbene lotizacije« s sosedji, ki ni bila uspešna, ter je šele tretja oblika lotizacije na samostojni osnovi odprla pot k cilju. Dajemo priznanje vsem, ki so pomagali premagovati najrazličnejše težave na tej poti ter pozivamo vso našo skupnost in vse naše prijatelje k vlaganju novih naporov, da v težavnih razmerah gospodarske krize uspešno premagajo tudi drugo fazo težav, t. j. da faza in akcijo za izgradnjo slovenskega središča pripeljemo k srečnemu koncu.

RAZGOVOR Z GLASBENIM USTVARJALCEM

Ivan Mignozzi: nova osebnost v zamejskem glasbenem življenju

Zamenjal je pokojnega Cirila Silica v vodenju zbora »Oton Župančič«

V zadnjem času se v naših kronikah pojavlja ime pevovodje prof. Ivana Mignozzi, ki je skoro pred dvema mesecema prevzel vodstvo moškega pevskega zbora »Oton Župančič« v Štandrežu in ki je ta zbor vodil že na treh nastopih: prvič na pogrebni svečanosti v Vrtojbi, ko so pokopali bivšega pevovodjo tega zbora Ivana Silica, na protestnem koncertu v Kulturnem domu v Trstu in na večeri slovenske pesmi v Občinskem gledališču v Krmini.

Zaradi tega smo bili mnjenja, da je prav, da predstavimo naši širši javnosti mladega glasbenika, ki si je nadel na ramena vlogo pevovodje enega naših najboljših pevskih zborov.

Prof. Ivan Mignozzi ima 32 let. Rodil se je v mešanem zakonu, oče Giuseppe je Italijan, doma iz Benetk, mati pa Slovenka, Zdenka Fratrik, doma iz Mosta na Soči. Ivan je do svojega dvajsetega leta živel v Benetkah, v čisto italijanskem okolju, mati pa ga je doma vnežajala v slovenskem duhu. V Benetkah je končal klasično gimnazijo, nato pa je odšel v Ljubljano, kjer je pričel študij glasbe, najprej na Srednji glasbeni šoli, nato pa na Akademiji za glasbo. V Ljubljani je študiral osem let, zaključni izpit pa je napravil iz kompozicije pri znanem glasbenem ustvarjalcu Lucijanu Mariji Škerjancu.

Leta 1968, ko je zaključil svoje glasbene študije se je preselil v Gorico, kamor so medtem prišli tudi njegovi starši.

Po pogovoru z njim smo izvedeli še marsikatero zanimivost iz ljubljanskih dijakskih let. Omenimo le, da je bil njegov sošolec Marko Munih, ki je bil takrat dirigent agenta demskega pevskega zbora »Tone Tomšič« in ki vrši danes važnejše vloge v slovenskem glasbenem življenju.

Prva goriška leta niso bila za Ivana Mignozzi lahka. Dve leti ni imel stalne zaposlitve. Pisal je glasbene kritike v videmski dnevnik, pel je v zboru »S. Ignazio«, bil je nekaj časa vzgojitelj v občinskem zavodu »Lenassi«, sodeloval je pri glasbenih oddajah tržaškega slovenskega radia.

Leta 1970 se je zaposlil pri Glasbeni matici, sedaj poučuje na goriški, sovedski in tudi tržaški podružnici te ustanove. Ni pa v vseh teh letih pozabil na kompozicijo, katero je na Glasbeni akademiji študiral. Opremil je z glasbeno spremljavo enajst gledaliških predstav za tržaško Stalno slovensko gledališče, za Primorsko dramsko gledališče v Novi Gorici in tudi za s tem ljubljansko gledališko hišo. S tem misli tudi nadaljevati, saj mu stvar leži v pogovoru z njim name, ki je tudi pripravljen, kako prihaja do take glasbene opreme gledališke predstave. V zadnjih letih je tudi vodil mešani pevski zbor »Città di Gradisca« v Gradiscu, še prej pa zbor »Ufje« v Podturnu.

Pred mesecem in pol pa je, ob smrti priljubljene Cirila Silica prevzel vodstvo moškega pevskega zbora »Oton Župančič« in se takoj znašel v težavah, v katerih se znašajo vsak pevovodja, ko prevzame vodstvo novega zbora. Ivan Mignozzi nam o tem sam pripravljuje: »Prezvel sem nase zelo težko breme. To je odgovorna dediščina, ker je Silič vodil zbor zelo kvaliteto in veliko vplival s svojo osebnostjo na pevec ter njih interpretacijo. Zadovoljiti se moram sedaj, časno, s krizo kvalitete, kar pa se zgodi vedno pri menjavi dirigenta. Podobno je bilo tudi v Gradiscu, ko sem pred tremi leti prevzel tamkajšnji zbor, čeprav je bila tam določena razlika s Štandrežem. Nekaj časa ni namerel zbor v Gradiscu delovati, pevec pa so bili prežeti z entuziazmom in v enem letu je stvar stekla, zbor je bil na zeleni veji. »Oton Župančič« bo programsko nadaljeval več ali manj dosedanjemu pot. Pel bo predvsem slovenske pesmi, na sporedu pa bo imel tudi pesmi drugih narodov. Na novo vnesel študij polifonije, ker smatram da je to potrebno za dobrega pevca.«

Videli smo, kako se Mignozzi zaveda težke dediščine, ki jo je prevzel, saj so v Štandrež prihajali v zadnjih letih v zbor ne le domači peveci, marveč tudi nekateri iz drugih krajev. To si Mignozzi tudi vnaprej želi in hoče, da bi se zbor številčno še okrepil. Posebno vabi k sodelovanju nekatere goriške pevce, ki se v mestu danes ne udeležujejo v nobenem zboru.

V njegovem programu je študiranje novih pesmi, zbor »Oton Župančič« bo sodeloval na raznih prireditvah in v skupnih koncertih, čez čas pa bo pripravil samostojni koncert. Peveci hodijo na vaje dvakrat tedensko, organizacijsko vodstvo zbora je prevzel Stano Pavlin, ker je prejšnji vodja Aleš Hoban prevzel druge funkcije v odboru prosvetnega društva. Bili smo nekoliko večera na vaji in smo videli pevce, kako so pazljivo sledili svo

Ivan Mignozzi: nova osebnost v zamejskem glasbenem življenju

Zamenjal je pokojnega Cirila Silica v vodenju zbora »Oton Župančič«

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Na sedežu prosvetnega društva »O. Župančič« v Štandrežu bo danes ob 17. uri družbeno popoldne. Na sporedu imajo tombolo ter druge zabavne igre.

Z mogočno demonstracijo po mestu dijaki izrekli voljo po demokraciji

Šolski skrbnik sprejel nekatere dijaške zahteve

V znak protesta proti nastopu policije v četrtek zvečer, ko je ta po nalogu sodne oblasti dala izprazniti zasedene šole, in proti školskemu skrbniku, ki ni do tedaj odgovoril na njihove zahteve, so goriški srednješolci včeraj stavkali in šli v mogočnem spredu po glavnih mestnih ulicah, od zavoda »Galilei« do Travnika, nato pa pred poslopje šolskega skrbnika v Ulico Leopardi. V spredu je bilo več kot tristo dijakov; sodelovali so tudi dijaki vseh treh slovenskih srednjih šol, liceja, učiteljskega ter trgovske šole. Dijaki so nosili različne transpirente, tako v italijanski kot v slovenski. Ko so hodili po ulicah so skandirali svoja gesla o večji demokraciji v šoli, o ureditvi javnih prevozov in ustanovitvi menze, pritožbo policije v šolske zadeve. Pred sedežem MSI na Korzu so dijaki žvignjali in skandirali protifašistična gesla, peterica »varuhov« fašističnega sedeža je skušala z zvničnikom odgovoriti, glasu iz zvničnika pa ni bilo niti čuti, ker so ga prekrili žvignji stotin dijakov.

V Ulici Leopardi se je spredu ustavil, delegacijo študentov je sprejel šolski skrbnik dr. Imbriani. Med pogovorom z dijaki je dr. Imbriani sprejel štiri od sedmih točk, ki so jih predlagali dijaki, za tri pa je dejal, da ni pristojen. Kasneje so se delegati dijakov sestali s članom parlamentarne šolske komisije poslancem Castiglioniom in mu prikazali svoje zahteve. Castiglione je obljubil, da bo o tem v četrtek obvestil prosvetnega ministra v Rimu.

Dijaki so za jutri povabili na sešate šolskega skrbnika, poslance in zastopnike raznih krajevnih uprav ter dežele.

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Na goriškem županstvu so večeraj oddali dela za gradnjo tretjega odseka mestnega vodovoda. V tem odseku je predvidena gradnja rezervoarja na Kalvariji ter dostopnih cevi. Za ta dela bodo porabili 222 milijonov lit. Denar je dala

Priznanje za plodno glasbeno ustvarjalnost

Vrabčevi «Izbrani zbori»
v redakciji R. Simonitija

V zbirki je 26 izvirnih pesmi in dve priredbi ljudskih za moški in mešani zbor

Skraini čas je bil, da smo došli zbirko, ki predstavlja izbrana, morda najboljša, a vsekakor za Vrabčevu miselno in idejno ter umetniško naziranje značilna za zbor napisane dela. V redakciji Rada Simonitija je uvrščenih 26 izvirnih pesmi in dve priredbi ljudskih — deset za moški, ostale za mešani zbor. Zbirko, ki jo je opremil Robert Hlavaty, Vrabčevu karikaturo prispeval Borut Pečar, spremno besedo Rado Simoniti in fragmente iz razgovora s skladateljem leta 1969 Marjan Gabrijelič, uvaja Zdravljica, ki veličastju Prešernove misli daje spontano izraženo vznesenost; poleg na Primorskem in v zame-

ni miselni osnovi je dal duška v običajno izoblikovanih ostvareh Gradnikovih besedil v pesmih Naša zemlja, Tolmin, Komen in Prihod ter v pesmi Rada Bordona Moj rojstni kraj. Ustvarjalceva izpoved o smislu umetniškega dela in ustvarjanja je izražena v Stanka Kosovele v spomin Ivanu Cankarju in v Našem življenju Frana Roša. Živo se ga je dotaknila poezija Cvetka Golarja v i-dilično obarvanih: Pesmi o gozdnem viru in Pomladni pozdrav — prvo je Vrabec uokviril v razigran ritem, drugo v vesel, znanen spev — zlasti pa v žareči erotičnih izlivih, v Kresnem jutru in Rdeči tulpi, ki predstavlja morda najodgovornejši Vrabčev delo za zbor in je prav tako med klasičnimi zborovskimi skladbami. Vter Srečka Kosovele mu je vzbudil trpko razpoloženje kraške samote. Duh vseljudske povelje delovne zagnanosti se odraža v Klopčičevih Udar na urad in v pesmi Mi, v Potrčevi Sinoči me dekle je vprašalo, ki je našim zborom že dokaj znana, in v pesmi o ljudski oblasti neznanega avtorja. Zadnje ustvarjalno obdobje predstavljajo tri satirične: Vse-mo dane so pregrade na besedo Frana Roša in Rada Bordona Umetnost ter Vsakdo ima svoj posel. Med temi je največ pristne in iskriče ostriše skladatelj vnesel v drugo — Umetnost. Med ljudskimi sta: pri moških zborih najbolj razširjena Bratci veseli vsi in Polka je ukazana, ki pa jo je skladatelj tako svojstveno izoblikoval, da jo lahko smatramo do neke mere za samostojno ustvaritev. Sicer pa moramo poudariti, da se je s Polko, Bratci veseli vsi za mešani zbor in še nekatere ljudski pesmi mi Vrabec ustvil med najbolj uspešne prirejalce ljudskih pesmi: s posebnim, individualnim pristopom skuša opleniti skromno melodijo in ji dati poleta v razgibanem ritmu, vendar ohranja vse njene prvinske značilnosti. Tudi v tej smeri bi ugnel se bolj obogatiti preprosto zborovsko literaturo. Sicer pa bi že zbirka iz sedanjih Vrabčevih priredb bila za potrebe naših zborov zelo dobrodošla.

Izbrane zborovske pesmi potrjujejo skladateljevo dobro poznavanje zborovskega stavka in na trenutke naravnost mojstrski pristop v obvladavanju principa in težnje po linearnem vodenju glasov, kar daje večini skladb učinek

ŽE V TRŽAŠKI KNJIGARNI

Slovensko-italijanska knjiga
o sodobnih slovenskih pesnikihItalijanski krožek za kulturo in umetnost bo prav
tej slovenski liriki posvetil v torek poseben večerTREDICI POETI SLOVENI CONTEMPORANEI
PRESENTATI DA VALERIA SISTO COMAR

Platnica knjige o sodobni slovenski liriki

Pravkar je izšla knjiga «TRINAJST SLOVENSkih SODOBNih PESNIKOv», ki sta jo pripravili Jolka Milčič in tržaška pesnica Valeria Sisto Comar. Slovensko-italijanska knjiga, ki nima pretenzije, da bi bila reprezentativna, in skuša predstaviti italijanskemu kulturnemu občinstvu tisto v sodobni slovenski liriki, kar je za naše sode najbolj sporočilno in zanimivo, sta izdali Založništvo tržaškega tiska in založba Obzorja v Mariboru. Prvi in pozitivni odmevi na izid tega izbora so že tu; italijanski Krožek za kulturo in umetnost bo v torek posvetil večer prav sodobni slovenski liriki. Na prireditvi, o kateri si podrobneje obvestilo preberite med Obvestili na tržaški strani, bo izrisal celotni ustvarjalni spekter naše današnje poezije pesnik

Ciril Zlobec, o pomenu kulturne izmenjave in o življenjski možnosti slovenske literature v italijanskem prostoru pa bo spregovoril pisatelj Fulvio Tomizza, ki mu bo v kratkem izšel zadnji roman «La città di Miriam» tudi v slovenskem prevodu. Upamo in želimo, da bo knjiga, v kateri je tudi 16 pesmi tržaškega pesnika Marka Kravosa, pa tudi predstavitev v Krožku za kulturo in umetnost opozorila naše sode na slovensko kulturno ustvarjanje in prispevala na eni strani k temeljitejšemu poznavanju, po drugi strani pa vzbudila potrebo po načrtnem in sistematičnem pretakanju kulturnih dobrin med Italijani in Slovenci.

Knjiga je že na prodaj v tržaških knjigarnah.

reliefnosti in gradbene oprijemljivosti. Če bodo pevovodje sledili temu, ne bodo Vrabčeve pesmi predstavljale pevcem posebnih težav, kakor se na prvi mah razodevajo marsikateremu zborovodji, ki pesmi ni temeljiteje proučil.

Ob koncu moramo Zvezi kulturno prosvetnih organizacij Slovenije dati priznanje, da se je z izdajo in založbo zbirke pesmi Ubalda Vrabca oddolžila kulturnemu delavcu, dirigentu in glasbenemu ustvarjalcu v zamejstvu, katerega zborovodstvo in skladateljsko delo izkazujeta rezultate pomembne umetniške ravni.

IVAN SILIČ

S krstno uprizoritvijo satiričnega kabareta «Dlaka v jajcu» se je Slovensko amatersko gledališče v Trstu podalo na takorekoč deviški teren tovrstne dramske zvrsti pri Slovencih. Nekaj poskusov je doslej sicer že bilo, vendar ne ravno v smislu kabareta, kot je bil ta. Na sliki: nastopajoči v kabaretu Sergij Cerkez, Milica Kravos, Boris Kobal, Branko Sulčić, Ivan Verč, Sergej Verč in Anica Žerjal. Besedila za igro so napisali Atilij Kralj, Miroslav Košuta, Adrijan Rustja, in Sergej Verč, glasbo pa je napisal Aleksander Vodopivec

POMEMBNA PRIDOBITEV ZA MLADI SLOVENSKI ROD

Svež, sodoben mladinski leksikon
v novi izdaji Mladinske knjigeZaložba bo v kratkem izdala štiri leksikalna dela za mladino
in «Mladi vedež» predstavlja le prvo knjigo v tej seriji

Založba Mladinska knjiga je leta 1961 izdala domač leksikon za otroke, razen MLADI VEDEŽ. Knjigo, prvo te vrste pri nas, pozna vsi, ki so domače delo, so pripravili slovenski strokovnjaki. Ki je ti najbolj poznajo zrelost in bistrost naših otrok. Leta 1965 je izšla nekoliko predelana nova izdaja Mladinske vedeže, malo kasneje pa še Mladinska knjiga. Na to eno leksikon, ki je bil namenjen otrokom, so dodali nekaj let nazaj, leta 1970, do nekako 12. leta, bila delovna velika zanimanja. Da odmorev potrebam domačega trga je založba Mladinska knjiga zdaj poskrbela za novo izdajo Mladinske vedeže, ki je pravkar prišla na knjižni trg. Toda kdor bo vzel v roke sedanjost izdajo in jo primerjal z ono izpred dvanajstih let, bo ugotovil veliko razliko. Ugotovil bo, da ne gre zgolj za ponatis, temveč za dočela novo izdajo, da gre za nov svež in sodoben mladinski leksikon, ki se od nekdanjega bistveno razlikuje. Ne samo po tem, da je nova izdaja zajela nekatere znanstvene panoge, ki prej niso bile upoštevane. (Novi so na pr. sestavki s področja kemije, športa, likovne umetnosti, prometa). Bralce bo ugotovil, da so pri sestavi sodelovali tudi novi ljudje, predstavniki mlajše generacije slovenskih znanstvenikov in poljudnoznanstvenih piscev. Nadalje bo ugotovil, da je vsebina razširjena. Zlasti pa bo opazil, da je vizualna predstava leksikona dočela drugačna. To pa v času, ko pri otrocih prav vizualna predstavitev življenja igra vse večjo vlogo, in brez pomena. Uredništvo je pritegnilo stroje ilustratorjev, 33 fotografov, veliko slikovnega gradiva pa je izbralo iz vodno bogatejšega slikovnega arhiva založbe. Tako je torej po likovni upodobitvi Mladi vedež povsem nov. Uredništvo je pri tem prejšnje risbe nadomestilo z barvno fotografijo, ker prav ta fotografija igra v sodobni likovni predstavi vse večjo vlogo. Zlasti tam, kjer gre za prikaz dinamike in resničnega življenja, manj pa seveda tam, kjer gre za predstavitev živali, pojmov ali človekovega telesa. Tu fotografija ni mogla še nadomestiti ilustracij.

Nova pa je tudi sicer ureditev leksikona. Uredništvo je publikaciji dodalo podnaslov Od a do z, kar kaže, da je tudi ta leksikon zdaj urejen alfabetsko in ne po strokah. Sicer pa bi Mladi vedež po svojem značaju ostal splošni leksikon, namenjen otrokom in mladini, katero naj pritegne predvsem podoba in kratak, jasen in mladim bralcem splošno razumljiv tekst.

Ko že pišemo, da je Mladi vedež splošni leksikon za mladino, pa ni odveč omeniti, da se je Mladinska knjiga odločila, da bo v kratkem izdala štiri leksikalna dela za mladino in da predstavlja sedaj izšli Mladi vedež šele prvo knjigo. V tiskarni je že drugo leksikalno delo z naslovom Od Vi-kingov do astronautov, ki bo mladinska zgodovinska enciklopedija. Pripravil jo je zgodovinar Tomaž

Veber. Tretja knjiga te vrste bo tehnična enciklopedija z naslovom Od kamna do računalnika. Četrta leksikalna izdaja pa naj bi prinesla neki splošen kulturni leksikon. To pa pomeni, da je Mladi vedež kot prvi leksikon izpred dvanajstih let pognal zdrave koronice in da je treba zdaj le nadaljevati z delom, pri čemer je seveda pomembna odločitev založbe, da se pri tem opre na domače sodelavce in strokovnjake.

Kaj torej lahko ugotovimo ob novem Mladem vedežu Mladinske knjige? Predvsem to, da je na prvih izdajah, torej na tradiciji, nastal skoraj dočela nov Mladi vedež, ki bo še mnogo privlačnejši in zanimivejši. Nadalje to, da je opirajo se na tradicijo, založba sprejela načrt izdati več leksikalnih del za mladino in da je tovrstna druga knjiga že v tisku. Pomembna je pri tem naslonitev na domače strokovnjake. Seveda pa to še ne odvezuje založbe da ne začne

misлити tudi na enciklopedijo namenjeno odrasli mladini in da zadevna leksikalna dela diferencira glede na starost tistih, katerim je namenjena.

Naj na koncu omenimo le dva izmed številnih sodelavcev Mladinske vedeže: urednika Rajka Pavlova in avtorja opreme Julijana Miklavčiča. Pa morda še Edito Kobe, ki je leksikona tehnično oblikovala in uredila. Naštevaje vseh avtorjev besedila, ilustratorjev ter avtorjev fotografij pa bi že zavedlo predaleč. Uporabnik leksikona bo lahko sam spoznal vse številne sodelavce.

SI. RU.

II. srečanje pesnikov
in pisateljev-zacetnikov

10. februarja 1974 bo v Kulturnem domu Gradišče v Slovenskih goricah II. srečanje pesnikov in pisateljev — začetnikov. Na srečanju bodo sodelovali pesniki in

pisatelji, stari več kot 15 let, iz Slovenije, avstrijske Koroške, Porabja na Madžarskem, iz slovenskih območij v Italiji, delavci na tujem, izseljenci in pripadniki JLA. Prispevki so lahko napisani v katerem koli jeziku narodov in narodnosti z enim prispevkom v prozi ali poeziji. Poslani prispevki mora biti napisan v petin izvodih na pisalnem stroju. Prispevek v prozi ne sme biti daljši od treh, v poeziji pa ne od dveh strani. Prispevke je treba poslati pod šifro v zapечатeni ovojnic, v isto ovojnico pa je treba vložiti manjšo, prav tako zapечатeno, ovojnico s točnim naslovom, s šifro prispevka, navedbo izobrazbe, poklica in starosti.

Prispevke je treba poslati do 30. decembra 1973 na naslov Kulturno-prosvetno društvo Ernestek Golob - Gradišče, 62235 Gradišče v Slovenskih goricah.

Avtorji treh najbolj uvrščenih prispevkov v prozi ali poeziji prejmejo zlato, srbno in bronasto Anteno.

PRI DRŽAVNI ZALOŽBI SLOVENIJE

Ameriški in koroški Slovenci
v knjigah dveh pripovednikov

Janko Rogelj: Svoji k svojim - Florjan Lipuš: Zgodbe o Čuših

Pri Državni založbi Slovenije sta izšli dve knjigi, drobni po obsegu a zato nič manj pomembni, knjigi, ki sta ju napisala dva slovenska avtorja izven Slovenije. Čeprav se je eden od teh, Janko Rogelj, pred leti za stalno vrnil iz Amerike, kjer je preživel več desetletij, ga smemo vseeno šteti za slovenskega pisatelja iz Amerike. Drugi avtor je Florjan Lipuš, doma iz Koroške, ki se s svojo novo knjigo in svojo tematiko iz rodne ožje domovine, znova približuje slovenskemu bralcu.

Janko Rogelj, novinar, publicist in pisatelj, se je s svojo prvo knjigo domovini predstavil leta 1962, ko je pri isti založbi izšla njegova knjiga Kruh in srce. Knjigo je uredil Željko Župančič, ki je v tej publikaciji predstavil avtorja in prikazal njegovo življenjsko in pisateljsko pot. Drugo knjigo z deli Janka Rogelja je uredil Jože Šmit, ki je v knjigi Skrivnostni klic predstavil v izboru Rogeljeve proze in poezije. Zdjaj je izšla tretja knjiga Rogeljeve proze z naslovom SVOJI K SVOJIM. Gre sicer za drobno knjižico, ki morda v umetniškem pogledu nima posebne teže, ki pa vendar kaže človeka, ki je petdeset let izseljenec v Ameriki med slovenskimi izseljenci v Ameriki in znal kot pisatelj pristihniti srečnim ter žalostnim stranem življenja naših ljudi v tujem svetu. Knjižica, ki jo je prav tako kot

prejšnjo, uredil pesnik Jože Šmit, prinaša sedemdeset drobnih črtic, zajetih iz življenja ameriških Slovencev. V teh črticah se pisatelj dotika drobnih dogodkov iz življenja ljudi, ki so mu blizu, jih opisuje včasih malce hudomušno, včasih malce satirično, vedno pa z veliko ljubeznijo do slovenskega človeka v tujem svetu. Motivno se pri tem prepleta domovina in novi svet, pri čemer postavlja avtor ljudi v njihovo ameriško okolje, istočasno pa jih prikazuje, kako se s svojimi mislimi, navadami in čustvi vračajo v svojo slovensko domovino. Nova knjižica z drobno prozo Janka Rogelja, dobrega prijatelja Louisa Adamiča, dopolnjuje predstavlo o avtorju in nam daje dovolj zanimivo, čeprav preprosto branje ameriško-slovenskega kulturnega delavca, ki zdaj svoj pokoj uživa v okolici Kranja na svojem domu.

Seveda pa je za današnji čas toliko pomembnejša proza koroškega mladega pisatelja Florjana Lipuša ZGODBE O ČUŠIH. Pod tem naslovom je pri Državni založbi izšla že tretja knjiga mladega avtorja, ki sodi med vodilne koroške književnike mlajše generacije. Florjan Lipuš je izdal doslej že dve knjigi. Leta 1964 je izšla knjiga črtice črtice mimo-grede, lani pa knjiga Zmote dijaka Tjaža, za katero je prejel tudi posebno nagrado. Zdjaj se nam

predstavlja s knjigo Zgodbe o Čuših. Knjigo črtic s sodobno aktualno tematiko. Zgodbe o Čuših obsega dvanajst črtic ali kratkih novel, pretežno izpovedne narave. Ker v avtorjevih delih prevladuje izpoved, so njegove črtice tudi precej lirčno nastrojene, čeprav se vsekoli veže na aktualne dogodke na slovenskem Koroškem. Deloma pa v njih avtor obuja svoje bridke spomine na medvojno mladost. Pisatelj, ki se v tej knjigi predstavlja kot močno angažiran pisatelj, Slovenec iz ogrožene Koroške, je v svojih delih pristihnil časi in ob drobnih dogodkih iz več ali manj vsakdanjega življenja, izpovedal svojo prizadetost ob ogrožanju Slovencev na Koroškem. Kolikor pa se ozira v preteklost, se spominja german-skega škornja, ki je med vojno na podoben, čeprav še grozovitejši način, skušal doseči iste cilje, kot jih danes pod najrazličnejšimi krinkami, skušajo doseči nacionalistično nastrojeni nemško-koroški nestrpnosti. Zato se v teh novelah in črticah prepleta surova stvarnost s tenkočutno izpovednostjo življenjske prizadetosti koroškega Slovence. Zgodbe o Čuših Florjana Lipuša zaslužijo zaradi svoje aktualnosti in avtorjeve prizadetosti ter nepsrednje izpovednosti pozornost slovenskih bralcev.

SI. RU.

KULTURNO PISMO IZ TOLMINA

ETNOLOŠKA RAZSTAVA
O OVČJIH PLANINAHLepa in koristna zamisel Goriškega
muzeja in etnologa Naška Križnarja

V preteklih dneh je bila v muzeju za Tolminsko odprta zanimiva etnološka razstava o ovčjih planinah v porečju zgornje Soče. Menim, da je bila zamisel Goriškega muzeja in etnologa Naška Križnarja urediti to res zanimivo etnološko razstavo nekaj, kar so živinorejci in nekdanji pastirji, pa tudi delavci, kmetje in nameščenci, že dolgo želeli in pričakovali. Ta etnološko in gospodarsko-zgodovinska razstava je vzbudila zanimanje tudi izven meja tolmin-ske občine. Naj poudarim, da je razstava prikazala tudi tisti del kmečko-pastirskega življenja in dela, ki je več stoletij dajal tolminskim kmetom velik kos vsakdanjega kruha. Znano je, da sta bili ovčjereja in kozjereja na področju zgornjega toka Soče: Trenta, Koritnica, Bavšica in Možnica,

glavni gospodarski vir preživetja. Pred prvo svetovno vojno je le največji kmet v Trenti redil eno kravo, — vsi drugi prebivalci te vasi so redili ovce in koze. Pogledmo kaj v zvezi z ovčjerejo, živinorejo in pašništvom piše naš zgodovinar Simon Rutar v svoji knjigi Zgodovina Tolmin-skega:

Leta 1870 — to je pred 103 leti — so na vsem Tolminskem redili 23.391 ovc, 9.584 koz in 10.870 glav goveje živine. Po številu iz leta 1887 so od živine, ovc in koz pridobili:

6320 centov masla — ali 3539 stotov in 20 kg masla, 560 centov sira — ali 313 stotov in 60 kg sira, 60 centov volne — ali 33 stotov in 60 kg volne.

(En stari cent je tehtal 56 kg) Zgodovinar Rutar pripominja, da je bilo število živine — «... v vsakem slučaju preniksko», ker ljudje zaradi strahu, da bodo štetili sledilni novi davki, niso podelili resničnega števila živine in drobnice. Davki — teh je bila cela vrsta — in desetina, so bila bremena, ki jih niso več zmogli nositi. Samo čedaski kapitul je letno «namolzel» od tolminskih tlačanov — 6000 goldinarjev desetine!

Zgodovinske listine omenjajo, da je bila planina na Krnu že leta 1338 lastnina ogledskega patriarha. Takrat — pred 635 leti — so tlačani dajali duhovnikom za plačilo njihovih «služug» — sir in volno.

Naj kot zanimivost omenim še to, da se takrat — leta 1767 — peta cerkvena zapoved ni glasila tako kot danes, pač pa: «Ti imaš odpravljati zapovedano desetino in kvartež».

Da je bila živinoreja in ovčjereja glavna kmetijska dejavnost dokazuje tudi dejstvo, da so Tolminci leta 1600 začeli sekati gozdove in na iztrebljenih površinah urejati travnike in pašnike. Livčani so na Koroletu — ta je znan po zelo dobrem senu — leta 1613 iztrebili veliki zaraščenih pašnikov in jih spremenili v travnike. Fevdalna gospodarka je kaj kmalu zavohala iz tega dober vir dohodkov. Tolminski grof je začel leta 1627 zahtevati davek od «ovcin», to je od novih njiv in seno-žeti. Grofovi uradniki so brez usmiljenja izterjali nove davke, kar je bil povod — za prvi tolminski punt.

Na tej etnološki razstavi, — razdeljen v dva dela — je toliko zgodovinskih zanimivih predmetov, slik, grafikonov in dokumentov, da bom lahko omenil le nekaj najbolj zanimivih. V prvem delu so prikazane ovčje planine — vse je bilo nekoč na porečju zgornje Soče, področju Koritnice in drugod skupaj 21. Danes pasejo samo še na treh planinah: Za skalo, kjer se pase 192 ovc sedemnajstih gospodarjev, Duplje, 350 ovc 35 gospodarjev in Mangrt, 250 ovc 23 gospodarjev. Na vseh treh imenovanih planinah se pasejo ovce iz 21 vasi.

K temu podatku naj navedem še to, da je bilo po številu iz leta 1971 na vsem Tolminskem le še 2923 ovc, goveje živine pa 9223 glav. Po sto treh letih je na Tolminskem padlo število živine za 1642 glav, ovc pa za 20.468 glav. Koze pa so skoro popolnoma izginile. Le tu pa tam še zameketa kakšna kosmata bradca, privržana na vrvi v bližini doma.

Prvi del razstave prikazuje s fotografijami, grafikoni, tlorisi in fotogrametriji iz starih občinskih katastrorov, stanje nekdanjih in sedanjih ovčjih planin. Zanimiv je fotografski posnetek «počivalca» ob poti na planino Za skalo. To je lesena klop z lesenjo streho, ki je pritrjena na v zemljo zabitih drobnih deblih. Na posnetkih vidi obiskovalec naris iz katastra iz leta 1813 s planino Zapotok zapisano v italijanskiščini «Zapotocce» in planino Kovoka Skala, v italijanskiščini «Cocavacalla».

V tem delu razstave so vse ovčje planine prikazane s tlorisi, zraven pa so še velike fotografije, ki obiskovalcu prikazujejo, kakšne so bile nekoč, in v kakšnem stanju so danes ovčje planine. Vse fotografije je posnel pri enomesečnem raziskovanju in zbiranju podatkov na planinah, etnolog goriškega muzeja Naško Križnar.

Zanimiva je fotokopija pobotnice iz leta 1889, na kateri med drugim piše:

«... stodašet in pet goldinarju avstrijske valjave, katere sem prejel kot na račun od Ant. Tožbarja za prodano planino v Zapotoku, poterdim in skleneno u Bovu 3. Julja 1889».

V drugem delu razstave je prikazano razno orodje, predmeti, posoda, površniki, cikle in druga oprema, ki so jo uporabljali pastirji na planinah. Ob vstopu v ta del razstave pritegne pozornost velik bakren kotel, ki visi na močni, ukrivljeni veji. To je «kolovrat» za sirjenje mleka, pritrjen ob steni na debel tram, ki je zgoraj nasajen v leseno «kambo», to je naravno zraslo rogovilo drevesne veje, spodaj pa ima za tečaj debel drevesni čok.

Naj navedem nekateri imen orodja in posode, ki je služilo mlekarjem pri njihovem delu:

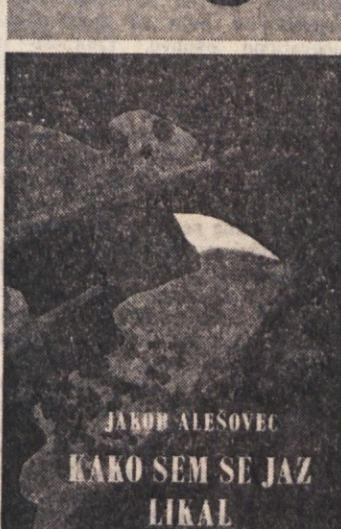
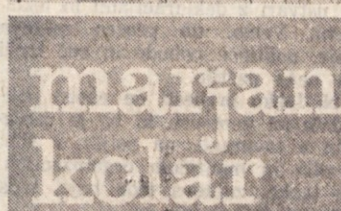
«Muznik», lesen stol s štirimi nogami, na katerem je sedel pastir pri molži ovc. Še pred tem so pastirji uporabljali pri molži kos na surovo oborjenega debla. «Trnač» je bil nepogreljivo orodje pastir.

Andrej Pagon - Ogarev

(Nadaljevanje na 7. strani)

KNJIŽNA ZBIRKA
JADRANSKEGA
KOLEDARJA 1974

ZVERINICE IZ REZIJE

JAKOV ALESOVEC
KAKO SEM SE JAZ LIKAL

revije

PREJELI SMO

SODOBNOST, št. 12. Prinaša med drugim izbrano in zanimivo razpravo prof. Antona Ocvirka «Kosovsko pesniško sporočilo» in zapis Janka Jerija o mednarodni konferenci o manjšinah v Trstu.

ZNAMENJE, št. 6. Vekoslav Grmič piše o dialogu, kot najtežje je pri-zik.

KNJIGA '73, št. 10 s pregledom izdaj slovenskih založb v času od 11.9. do 14.10.1973.

PLANINSKI VESTNIK, št. 12. z bogatim gradivom o slovenskih planinah in izletih.

BOREČ, št. 11. Franci Strle piše o znanilcu oboroženega boja z Ostrožnega brda.

Gojenci glasbene šole GM v Kranju

Pretekli petek je Zveza društev glasbenih pedagogov Slovenije organizirala v koncertni dvorani Delavskega doma v Kranju glasbeno revijo na kateri so se lepo uveljavili tudi gojenci šole Glasbene matice iz Trsta: Ksenija Brass (klavir), Silvo Pibrovac (klarinet) in Trio bloklavt (Erika Slama, Nives Košta in Marija Moreale). Klarinetista je pri klavirju spremljala M. Šiščević.

Pianistka Brassova je izvedla Schubertov Improvptu v Es-duru, klarinetist Pibrovac Rabaudov Contest piece, trio bloklavt pa se je predstavil z Regnartovo Suito. Koncertni nastop dijakov iz Tr-

sta je navzoče občinstvo zelo to-plo sprejelo.

Na reviji so sodelovali tudi dijaki glasbenih šol iz Kranja, Radovljice, Tržica, Jesenice, Centra za glasbeno vzgojo Koper (Piran), Zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje iz Ljubljane ter Akademije za glasbo iz Ljubljane.

Navzoče občinstvo je pozdravilo ter izjavljalo v njihovim pedagogom čestitk in uspehu v ime-nu Kulturne skupnosti in Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Kranja Jakob Kurat. V svojem govoru je poudaril pomen kulturne vzgoje mladim in zavest, s katero glasbeni pedagogi pristopa-

jo k vzgoji mladih generacij, ki prihajajo za nami, da bodo v bodoče kos nalogam v dobrobiti socialistične — humane kulture.

Nastopajoče, posebno se goste iz Trsta, je pozdravil tudi predsednik društva glasbenih pedagogov Slovenije prof. Peter Lipar ter ob tej priložnosti izročil šoli Glasbene matice, ki se je v preteklem letu s svojimi dijaki udeležila drug-ga tekmovanja učencev in ang-samblov glasbenih šol Slovenije v Ljubljani, diplomu za uspešno sodelovanje.

Izvajalcem in gostom so prireditelji po končani reviji pripravili v občinski dvorani prisrčen sprejem.

RAZGOVOR Z DEŽELNIM TAJNIKOM IN ČLANOM CK KPI INŽ. ANTONINOM CUFFAROM

POPOLNO IZVAJANJE USTAVNIH NAČEL TEMELJ PREDLOGA KPI O «ZGODOVINSKEM KOMPROMISU»

Ocena vloge socialistične komponente italijanske družbe - V KD mora priti do globokih sprememb, predvsem opustitve antikomunizma - V okviru demokratizacije družbe moramo odpraviti vzroke, zaradi katerih so Slovenci še diskriminirani

Deželni tajnik KPI Antonino Cuffaro je v teh dneh nedvomno zelo zaposlen, saj med drugim kot deželni svetovalec sledi zapleteni proračunski razpravi, vodil je uradno delegacijo KPI na obisk k Zvezi komunistov Slovenije itd., vendar pa je dal Primorskemu dnevniku daljši in poglobljen intervju o izredno aktualnem vprašanju, poznane kot «zgodovinski kompromis». Ta predlog KPI je vzbudil na področju naše države in tudi med pripadniki slovenske narodnostne skupnosti veliko zanimanja, mnogo polemik in različnih tolmachenj zaradi česar je nedvomno zanimivo, da o njem spregovori prvi «protagonist» nove linije KPI v naši državi. Istočasno pa je še zlasti zanimiv odraz nove partijske linije na konkretna vprašanja političnega razvoja v naši državi in na boj Slovencev za dosego lastnih narodnostnih pravic. Zaradi tega smo deželnemu tajniku in članu CK KPI Cuffaru tudi zastavili tri vprašanja, ki obsegajo omenjeno tematiko.

A — Kaj je bistvo «zgodovinskega kompromisa», kako je prišlo do tega predloga in kakšna je njegova politična vsebina?

B — Kako se odraža ta proces na politični razvoj v naši državi?

C — «Zgodovinski kompromis» pomeni novo razdelitev sil tudi v krajevnem okviru in v tej zvezi nas zanimajo posledice za tudi Slovencev za dosego njih narodnostnih pravic?

A

Veliko zanimanje je vzbudil predlog naše partije vsem demokratiziranim in ljudskim italijanskim silam za rešitev resnih vprašanj države, ki ga je strnil tovarš Berlinguer v termin «zgodovinski kompromis». Toda o zadevi nis vedno pravilno poročali, obstajajo zainteresirane razlage in tudi propagandistična izkrivljanja.

Skusajmo ugotoviti, kako je stvarni. Na zadnjem XIII. kongresu naše partije smo ocenili italijanski položaj in izkazalo se je, da je bila ta ocena točna. Dežela je v resni krizi, zaradi katere je v nevarnosti gospodarski razvoj, življenjski pogoji ljudskih množic — celo demokratizirani družbeni ustroj. Poleg tradicionalnih nevarnosti med Severom in Jugom, poleg stoletne zaostlatosti celotnih področij, so se ustvarila nova in globoka nasprotja in do izraza so prišle strahotne pomankljivosti italijanske družbe. Dovolj je upoštevati to, kar se dogaja v šolah, na področju zdravstva in higijene, sodstva in uprave.

Dovolj je, da se spomnimo na stanje italijanskega gospodarstva, ki ga je energetska kriza pripeljala na rob propada. Leta se je stremelo k razvoju, ki je temeljil na največjem dobičku, na avtomobilu kot vodilnemu elementu gospodarstva, kar vse je že postalo mit. Proizvodnja, ki se jo je ustvarilo iz nizkimi stroški za delovno silo — se usmerjalo k osebnim potrebam, pozabljalo pa se je na šole, stanovanja, kanalizacijo, socialne službe in se je težilo k begu iz vasi. Tako se je gojilo razmetavanje, parazitiranje, rente poljavanja, nadprofite. Milijone so ugrabili kmetom, se zlasti na jugu in so jih osredotočili, kot je to hotel gospodar, na že zaprahni področjih Severa ali pa že njih usmerili v tužino.

Ta nevarni položaj je privedel do velikih notnih borb delavskega razreda, ki je postavil na dnevni red ne samo plače temveč tudi globoke reforme. Videli smo, kako so odgovorile skupine, ki so povezane z monopolom, imperializmom in izkoriščanjem. Najprej so skušali utrditi in razbiti borbeno organizacijo, potem so skušali ustaviti napredovanje ter zavrniti zahteve delavskega razreda in demokratiziranih sil z obnavljanjem fašističnega nasilja, z izkoriščanjem oprekovanja Juga, z atentati in zločini črne mreže, z desničarsko usmerjeno vlado Andreotti Malagodi, ki je bila v parlamentu pripravljena uporabiti misovske glasove in služiti kot povezava med klerikalno ter fašistično fronto, «blok redas», ki naj vso državo spravi v prisilni jony.

Ta poskus so porazili trdnost delavcev, odločen odpor delavskega razreda, antifašistični boj širokega sloja, katerega aktivni del so bili komunisti.

Toda nevarnosti niso dokončno premagane, če se ne spopademo in ne rešimo vprašanja, ki so osnova globoke krize. Nevarnost obstaja tako za gospodarski kot socialni razvoj in za demokratizacijo ureditev. Da se to nevarnost prepreči, je treba spravi v novonov tip odrskega razvoja, ki bo obrnil težnje preteklosti, odpravil obstoječa neravnovesja, rešil vprašanja kmetijstva, uvedel novo potrošnjo (in torej rešil vprašanja stanovanja, šole, zdravstvenih struktur, socialnih uslug itd.), boje razporedil sile in sredstva (tudi s pomočjo energetskega načrta, ki nas ne bo pustil več v rokah «sedmih sester», maloprodaj, ki nas pušajo v mrzlu in ki paralizirajo naše gospodarsko življenje) in ki bo zvišal stvarno življenjsko raven italijanskega delavskega razreda.

Ni pa mogoče sprostiti novega načina razvoja, če se prej ne premaga konservativni odpor, če se iz države ne izvede republiške ustave v celoti ne izvede republiške ustave in če proces obnove ne temelji na moči, zavesti in enotnosti italijanskega delavskega razreda. Prav v tem pa je bistvo: ni mogoče na napreden način rešiti vprašanj države, na način, ki ga ni imenujemo demokratizirani preokret, in ta odgovor ne more biti zmagovit, če se ne teži k osredotočenju vseh demokratiziranih političnih sil, ki imajo ljudsko osnovo, to je za demokratizirani preokret, stoji široka vrsta sil (kot je bilo to med odpravnimi gibanjem, ob

cilja, do katerega teži stranka, kot je PSI, ki izhaja iz marksizma in potreba delavskega razreda.

So se med nami težave in nerazumevanja? Da, toda zasnova smo, da tudi razprava o naših predlogih, ki izvirajo iz ocene o vlogi, ki jo ima socialistična komponenta v italijanski družbi, prispeva k njihovi premostitvi.

V KD so perspektive, ki smo jih nakazali, ustvarile — poleg propagandističnih odzivov in zavračanja najbolj zmernih grogov — vidno zanimanje, ki se že spreminja v notranjo razmišljanje, kar opažamo tudi v vrstah socialne demokratije.

Prepričani smo, da ne bo lahko preiti od izjav o «pozornosti do KPI», kar smo slišali v proračunskih razpravah v deželnem svetu, k vsebinskemu primerjanju, k odpravi tolikoga protikomunizma, ki je prisoten v KD. Predvsem bo težko priti do spremembe usmeritve te stranke, da bo ustrezala pričakovanjem ljudskih in srednjih slojev ter mladine, ki ji dajejo glasove. Vse to ni mogoče, tudi v državi, kot je naša.

Ljudske sile Furlanije Julijske krajine so spoznale, da je potrebna pri nas demokratizacija obnove. Bojevitosti pa ne manjka.

Kot primer naj navedem napredek v boju proti fašizmu, nova stališča, ki so dozorela glede odnosov med Italijo in sosednjimi, socialističnimi deželami.

Nevarnost «črnih prevratniških mrež» v naši državi, ki je povezana na posreden in neposreden način na strateške pozicije imperializma na tem nevarničnem križišču Evrope, je mnogim vsilila spoznanje, da je potrebno odpraviti umetne ločitve med delovnimi ljudmi. Prav na področju zunanje politike, glede katere je bilo toliko prepiranja, se demokratične in ljudske sile srečujejo.

Mislimo, da moramo napredovati. Zato mora imeti delavski razred večjo moč v Furlaniji Julijski krajini, zato se mora vloga KPI krečiti v svojih zaveznitvah.

C

Če naj odgovorim na to zanimivo in pravilno vprašanje, se moram sklicevati na osnovne razloge, zaradi katerih predlagamo sporazum med vsemi ljudskimi in demokratičnimi silami: resnost stanja, nevarnosti reakcionarnih povratkov, potreba po globoko različnih razvojnih poteh, predvsem pa popolna izvedba dolocil republiške ustave.

To pa ob blizu zadeva slovensko narodno manjšino, njeno nedotakljivost, njene možnosti po uveljavljanju in razvoju ob polnem jamstvu vseh ustavnih pravic.

Vprašajmo se, zakaj so ji doslej te pravice odrekali? Ne gre za pozabo ali šibkosti vlade. Težave, v katerih živi slovenska narodna manjšina, izvirajo iz politične volje tistih sil, ki so vsej državi odrekale uresničitev ustavnih določil.

Previdala so zaveznitva, ki so dopuščala, diskriminacije ljudstva, fašistični gnoj v državnem aparatu, sovništvino miselnost, lažne vrednote o narodnem nadkrijevanju. Dejansko so pustili pri življenju vse elemente, ki jih ustava obsoja.

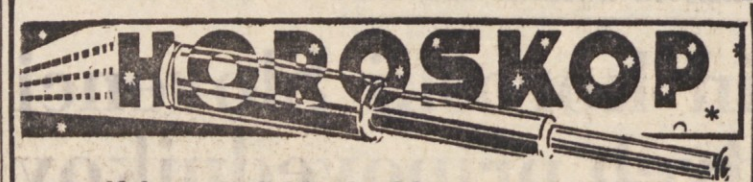
Odgovornost KD je prav v tem, da je na osnovi protikomunizma onemogočila spremembo italijanske družbe v demokratičnem smislu. Razarili so pri življenju stara zadržanja najbolj zastalnih sil te družbe, preprečili so, da bi se slovenska manjšina osvobodila poskusov asimilacije in zadušitve v preteklosti.

Ta položaj izhaja iz razbitja enotnosti antifašističnih sil, ki so organizirale odprniški boj. Do tega razkola je prišlo po volji ameriškega imperializma, izvedla pa ga

Inž. Antonino Cuffaro

(Nadaljevanje na 10. strani)

Veljaven od 16. do 22. decembra 1973

OVEN (od 23. 3. do 20. 4.) V ljubezenskih zadevah ne smete verjeti vsem obljubam. Prijeten izlet z osebo, ki vam je zelo pri srcu. V poklicnem delu boste našli na ovire. Sprostiti svoje fantazije in uresničiti svoje zamisli. Imeli boste kup opravkov.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Še vedno spremljate razmere v srčnih zadevah. Nepredvideni zapletji bodo ovirali uresničitev vaših želj.

Tudi v poklicnem delu ne bo šlo vse tako kot si boste želeli, čeprav boste zelo zaposleni. Privoščite si malo oddiha.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) V srčnih zadevah vam bo sreča naklonjena in boste dosegli vse, kar si boste želeli. V poklicnem delu nobenih sprememb, toda malo počitka. Vzbudili boste zaupanje pri neki osebi, ki vam bo pomagala, da boste uresničili neki svoj načrt.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) V srčnih zadevah ni posebnega. Kljub lepim načrtom in upanjem, se boste dolgočasili. Pazite, da vas rikalniji in fašistični krogi.

Zdi se nam, da hitreje premočamo tudi zaostanek v odnosih med demokratiziranimi silami. To smo lahko preverili tudi v zadržanju, ki smo ga na raznih straneh ugotovili, sprito naših pobud za demokratizirani preokret.

Živo je zanimanje za naš predlog, kako naj bi Italijo pripeljali iz krize, saj si nihče ne dela utvar, da lahko to naredi sedanja vladna koalicija. Druge politične sile na drugačen način obravnavajo predloge in ideje komunistov. Pa ne gre za obliko: vedo, da so mnoge naše analize in predlogi pravilni. Mnogi vedo, da je za napredek v Italiji in naši državi potrebno razvozlati vzol odnosa s komunisti.

Tudi v dialogu s tovarš socialisti opažamo, v primerjavi s preteklostjo, drugačne tone. Z ene strani oni sami kritično ocenjujejo svoje pretekle izkušnje (levi center), njegove pretekle (in sedanje) napake. V razpravi s socialisti spet čutimo prisotnost končnega

TEHNIKA (od 23. 9. do 22. 10.) Ugodne okoliščine bodo pripomogle, da bo prišlo do prijateljskega srečanja z osebo, ki vas ima rada in s katero boste preživeli nekaj srečnih trenutkov. Razgibano, toda uspešno poklicno delo. Harmonija v družini. Srečni dan petek.

SKORPIJON (od 23. 10. do 22. 11.) V srčnih zadevah se boste z njimi zjasnili in bo spet zasijalo sonce. Le po priložnost za izlet in prijetno zabavo. Po kratkem zastoju bo spet normalno steklo poklicno delo. Pozor pred potuhnjeno prijatelji. Srečni dan torek.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) V ljubezenskih zadevah ne smete biti kot hudournik, vendar morate vsaj tako reagirati. Poklicno delo vam ne bo šlo in ne boste dosegli uspeha, ki si ga želite. Nekoliko vam bo pomagalo srečno naključje. Pismo.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Srčne zadeve se bodo lepo razvijale in boste dosegli svoj cilj. Preživeli boste nekaj prijetnih ur z drago osebo. Obisk prijateljev, ki vas bodo presenetili in razveselili. Uspešno se boste borili za ureditev poklicnega dela.

VOL (od 21. 1. do 19. 2.) Temejni obliki na sentimentalnem področju in možnost spora z drago osebo. Bodiše kar se da rakično in popustljivi, pa se bodo razmere zboljšale. V poklicnem delu boste precej agili in boste verjetno dosegli lep uspeh. Obiski.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) V ljubezenskih zadevah nič novega, toda preživeli boste lahko nekaj prijetnih ur z drago osebo, ki vam je predlagala nekaj zanimivega. Glede poklicnega dela vam bodo zvezde naklonjene in boste dosegli prav lepe uspehe.

NEDELJA, 16. DECEMBRA 1973

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

- 11.00 Maša
- 12.15 Kmetijska oddaja
- 12.55 CANZONISSIMA 73
- 13.25 Napoved vremena
- 13.30 DNEVNİK
- 14.00 KOMICNI FILMI
- Nore glave
- Življenje na deželi
- 14.30 D'ARTAGNAN
- Trije musketirji
- TV nadaljevanja po romanu A. Dumasa
- 16.15 Soored za otroke
- Disneyland
- 17.15 DNEVNİK
- 17.30 NOGOMET
- Rezultati in kronike ital. nogometnega prvenstva
- 17.45 CANZONISSIMA 73
- 19.05 Počasa nogometne tekme
- Vremenska slika
- 20.00 DNEVNİK
- 20.30 ELEONORA
- Četrta epizoda
- Eleonora, hčerka bogatih industrijcev, vzgojena v strogem duhu, pobegne od doma, da bi živela s Tagliaferrom, slikarjem milanskega bohemskega sveta, kateri sodi med umetnike, ki odklanjajo pravila tradicionalne kulture. Njena družina jo zaradi tega izključi iz svoje sreče. Eleonora preživi zvraten Tagliaferro zelo težka leta, polna samoodpovedi in žrtve, a tudi globoke sčee. Medtem rodi štiri otroke: Mimma, Irene, Luco in Carla, ki jih vzgoji v popolnoma svobodnem duhu. Njen pobeg v svet bohemov je spodbujal bil le posledica njene želje po nečem novem, spodbujal je od njene domišljije, ki so ji jo narekavale njene mladostne sanje. Ni bil plod njene zrele odločitve. Potem pa se je ta novi svet, ki se je v njem znešla, spreminil v novo stvarnost, katere osnovo predstavlja njena ljubezen za Tagliaferro. To je bila ljubezen, sposobna s leherne žrtve, ki je niti to, da se ji je Andrea izneveril, ni omajalo. Po dolgih letih molka se Eleonora družina nekega dne vendarle oglasi. Toda smo zato, da bi ji iztrgala njene štiri otroke in jih vtaknila v neki zavod. To zaradi tega, da bi bili deležni ustreznih vzgoje, pa tudi, da bi si oni sami nekoliko olajšali svet. Potem, ko se Eleonora sreča s svojo materjo, ki z njo niti govoriti noče, se obupana zateče k Andreu, da bi ji bil v tem težkem trenutku v oporo. Najde ga pri Luigi, dekletu s pustne zabave, domala uničenega od načina življenja, ki mu ga je vsililo dekle.

21.45 Nedelja na športnih igriščih

22.30 DNEVNİK

Vremenska napoved

DRUGI KANAL

- 15.00 In 18.40 Italijansko nogometno prvenstvo — Športne vesti
- 19.00 TONY IN PROFESOR
- Srečanje (film)
- 19.50 Športne vesti
- 20.00 Nedeljski koncert
- Vedelo skladbe
- 20.30 DNEVNİK
- 21.00 PESNIK IN KMET
- Glasbeno-govorni zabavni spored
- 22.00 SORRENTO: Srečanja
- Sorrentska kinematografska «srečanja» so letos posvečena nemškemu filmu, zlasti njegovim avtorjem. Predvajani bodo filmi, izdelani predvsem za televizijo, a tudi drugi za normalno predvajanje.

TRST A

- 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila;
- 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Maša;
- 9.45 Komorna oddaja; 11.15 Mladinski oder; 12.00 Nabožna glasba; 12.30 Nepozabne melodije; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.55 Revija solistov; 16.00 Sport in glasba; 17.00 «Dramatik», radijska drama; 18.10 Koncert; 19.00 Jazz; 20.00 Sport; 20.30 Sedem dni v svetu; 20.45 Pratika; 22.00 Nedelja po sportu; 22.10 Sodobna glasba; 22.20 Zabavna glasba.

TRST

- 8.30 Kmetijska oddaja; 9.10 Koncert; 11.00 Tržaški motivi; 12.40 Deželne kronike.

KOPER

- 6.30, 7.30, 12.30, 18.30, 20.30 Poročila; 6.40 in 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.45 Melodije; 10.00 Z nami je...; 10.30 Godovski in odmevi; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Glasba po željah; 12.30 Zunanepolični pregled; 14.00 Plošče; 15.00 Pisana glasba; 17.00 Sosedni kraji in ljudje; 17.35 Glasba po željah; 18.30 Primorski dnevnik; 18.45 Ansambli zabavne glasbe; 19.00 Posnetki iz festivala «Revolucija in glasba»; 19.30 Prenos RL; 21.15 Operetna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

- 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 7.00 Jutranja glasba; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.30 Maša; 10.55 Ansambel «Dik Dik»; 11.35 Radijski krožek; 12.00 Plošče; 15.10 Hit Parade; 15.30 Nogomet od minute do minute; 16.30 Popolna z Mino; 17.25 Glasbeno-govorni spored z G. Bramierjem; 19.40 Jazz; 20.20 Ponovno na sporedu z G. Cinquetti; 22.10 Radijska priredba.

II. PROGRAM

- 7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 7.40 Pojeta Toquinio, Vinicio in Teddy; 8.40 Plošče; 9.35 Veliki variete; 11.00 Zabavna oddaja; 12.00 Sport; 13.00 Kvizi narobe; 14.30 Nove plošče; 15.00 Preizkušaj se dilantni; 15.35 Nove plošče; 16.30 Sport; 17.45 «Canzonissima 73»; 20.10 V svetu oper; 21.25 Nove ital. popevke.

III. PROGRAM

- 10.00 Koncert; 11.00 Orglar Edward Power-Biggs; 11.30 Odrski in baletna glasba; 12.00 Mascagni in Zandonai; 13.00 Simf. koncert; 15.30 J. Anden «Vivere come porci», radijska priredba.

SLOVENIJA

- 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.30 Poročila; 8.05 Igra za otroke; Izgubljena medalja; 8.35 Skladbe za mladino; 9.05 Se pomnite, tovariši...; 10.05 Koncert; 11.00 Turistični napotki; 11.15 in 14.00 Poslušalci čestitajo; 14.00 Pogovor s poslušalci; 14.05 Humoreska tedna L. Pirandello. Vrč za ogle; 14.25 Melodije; 15.05 do 17.00 Športno popoldne; 17.05 Nedeljski reportaža; 17.25 Popularnarne operne melodije; 18.00 Radijska igra Joc O'Donnell; «Geromino»; 18.55 Glasbena medijara; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Glasbene razglednice; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.20 Zaplešite z nami; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz.

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA OD 16. DO 22. DECEMBRA 1973

NEDELJA, 16. decembra

8.40 Prigode dobrega vojaka Svejka; 9.40 Po domače z Veseli mlajmari; 10.10 Kmetijska oddaja; 11.00 Otroška matineja; 11.45 Poročila; 14.30 Ljudje in zemlja; 15.30 Nizozemska folklor; 16.00 Umetniki pod cirkuško kupolo; 17.05 Mladi za mlade; 18.05 Moda za vas; 18.15 Poročila; 18.20 Zgodba o slonu; 19.45 Risanka; 20.00 Dnevnik; 20.40 Filip na konju — serijska oddaja; 21.25 Jazz; 22.10 Poročila.

KOPRSKA BARVNA TV

20.00 Risanka; 20.15 Poročila; 20.30 Ray Anthony Show; 21.20 Poljska, dokumentarna oddaja; 21.50 «Zvijavoči aligatorji», film.

TOREK, 18. decembra

9.35 do 11.30 Sola; 17.45 Čudežna kitara; 18.00 Risanka; 18.10 Obzorje; 18.25 Zbor iz Škofje Loke; 19.00 Šolska TV; 19.20 Vietnam; 19.45 Risanka; 20.00 Dnevnik; 20.40 Pogovor z velenjskim rudarji; 21.30 Sam med volkovi; 22.20 Poročila.

KOPRSKA BARVNA TV

20.00 Risanka; 20.15 Dnevnik; 20.30 «V soboto zvečer», film; 22.00 Vietnam.

SREDA, 19. decembra

8.20 do 11.30 Sola; 17.50 Otroci naše šole, film; 18.05 Risanka;

PONEDELJEK, 17. DECEMBRA 1973

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

- 9.50 do 11.30 TV šola
- 12.30 Poljudna znanost
- Monografije
- 12.55 TEDENSKA KNJIŽNA ODDAJA
- To je oddaja z naslovom «Knjižna polica za otroke». V njej je govor predvsem o nekaterih najnovejših knjigah, ki so zlasti primerne za božična in novoletna darila. Navedimo jih zapovrstjo: «Girotono» veneziano» Ermanna Libenzija, «Le cartomiches», Aurelia Pellicanaja, «La nuova logica» Walterja Fuchsa, «Dimmi, racconta», ki sta jo napisala Jacques Gabalda in René Beaulieu, «Diario di Tom» Floriana Bossija, «7 Robinson su un'isola matta» Blanche Pizorno, «Il tesoro» raznih avtorjev in «Scoprimento», tudi ta izpod peresa raznih avtorjev. V svojem intervjuju o vseh knjigah pa nam Giulio Nascimbeni predstavi dve deli, ki sta se v knjigarnah šele pojavili, to sta «Diario politico» Itala de Feo in «Fattaccio a Buenos Ayres» Manuela Puiga. Annamaria Mantovani pa za «Domaco knjižnico» priporoča knjigo «La solitudine del satiro», ki vsebuje krajše romane, recenzije, zapiske iz dnevnika Ennia Flaiana, piše in filmskega človeka, ki je pred letom dni umrl.

13.30 DNEVNİK

14.00 Sedem dni v parlamentu

14.25 do 17.00 TV šola

17.00 DNEVNİK

17.15 Spored za najmlajše

Album s potovanja

17.45 Spored za mladino

Slike iz sveta

Koralni otok

18.45 TURNO C

Aktualnosti o problemih dela

Oddaja je posvečena delu na domu, ki predstavlja za tisoče italijanskih družin način zaslužka, ki se mu je danes, iz raznih razlogov, težko odpovedati. To obliko zaposlitve označujejo zlasti, ker jo je težko nadzorovati, kot take imenovano «črno delo». Gre za tajno tržišče slaboplačanih ročnih delavcev, na katerih račun žive in se razvijajo številna podjetja in celo gospodarstvo mnogih mest. Od Pesara, kjer doma se uporabljajo izrabljene stroje, na zahtevo sindikatov izločene iz tovarne in proizvodnje, do Carpia, kjer blagostanje plačujejo z razbitjem družin in suženjskim delom letih ob «mehaničnih tkalnih strojih», od Severa do Juga. Anketo sta pripravila Luciano Gregorini in Adolfo Lippi, v njej prikazujejo nekatere aspekte tega pojava.

19.15 Ital. kronike, Danes v parlamentu, Vremenska slika

20.00 DNEVNİK

20.45 LA TERZA VOCE

Film

V glavnih vlogah: Edmond O'Brien in Julie London

22.10 Premiera filmov

22.30 DNEVNİK

DRUGI KANAL

- 17.00 Zimski sport
- Veselsalom za svetovni pokal
- 18.00 Vzgojna oddaja
- 18.45 Športni dnevnik
- 19.00 I RACCONTI DI PADRE BROWN
- Renato Rascel in Arnoldo Foa
- 20.00 OB 20. URI
- 20.30 DNEVNİK
- 21.00 TV razprave
- 22.00 SIMFONICNI KONCERT

TRST A

- 7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.40 Radio za otroke; 12.00 Popolna z vami; 13.30 Glasba po željah; 14.15 Dejstva in mnenja; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.50 Glasba in orkester; 19.10 Odvetnik za vsa koga; 19.20 Jazz; 20.00 Sport; 20.30 Slov. razgledi; Srečanja; 22.15 Zabavna glasba.

TRST

- 12.15, 14.30 in 19.30 Deželne kronike; 16.20 Domači avtorji.

KOPER

- 6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30, 20.30 Poročila; 6.40 in 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.45 Strani iz albuma; 10.00 Z nami je...; 10.10 Otroški kotiček; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Sport; 15.40 Otroški kotiček; 16.00 Parada orkestror; 17.00 Vročiti sto kilovatov; 17.45 Športni pregled; 18.30 Primorski dnevnik; 19.00 Od Triglava do Jadrana; 19.30 Prenos RL; 20.45 Operna glasba; 22.35 Veliki interpreti.

NACIONALNI PROGRAM

S SINOČNJEGA 20. OBČNEGA ZBORA SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE V SOVODNJAH

Utrjevanje naše narodne in kulturne samozavedi je temeljna naloga zveze in vseh naših društev

V svojem uvodnem poročilu je predsednik SPZ Klavdij Palčič posebej poudaril, da bomo ob korenitem preverjanju zmogljivosti našega kulturnega potenciala mogli ustvariti krepkejši občutek narodnostne samozavedi

Kot poročamo na prvi strani našega lista, je bil sinoči v Kulturnem domu v Sovodnjah 20. redni občni zbor Slovenske prosvetne zveze. Če bi hoteli na kratko sintetizirati ta, za našo narodnostno skupnost v Italiji, tako pomemben dogodek, bi ne mogli mimo ugotovitve, da je bil ta jubilejni občni zbor po svoji zunanji obliki sicer revnejši od ostalih dosedanjih občnih zborov, je pa bil zato po svoji vsebini nedvomno bogatejši, če upoštevamo, da je prišla na njem predvsem do izraza zahteva po načrtovanju in uresničitvi novih že nakazanih oblik dela, ki bi mogle vnesti v celotno prosvetno dejavnost nove pogoje za vsestranski razvoj našega človeka. Ob tem objavljamo enotno poročilo, ki ga je na svoji zadnji seji odobrilo predsedstvo SPZ in se deli v tri dele — poročilo predsednika Klavdija Palčiča, tajnika za tržaško področje Mira Kaplja ter tajnika za goriško področje Edmunda Košute.

Današnji 20. občni zbor SPZ bi že zaradi svojega zaokroženega števila morda zaslužil slavnostnejši okvir in poudarek kot smo mu ga hoteli dati. Novi predpisi o varčevanju z energijo so nas prisilili, in ne v nedeljo, kot je bilo v tradiciji naše zveze. Že zaradi tega mora torej ta naš zbor biti deloven več kot slavnosten, kar pa ne pomeni, da bo zaradi tega manj pomemben, kajti vsem nam gre predvsem za to, da odpravimo čimboljše potrebne delo v korist zveze in kulturno - prosvetne dejavnosti sploh v našem zamejstvu, da si zastavimo smer in oblike dela, da usposobimo svoje strukture tako, da bodo vedno bolj kos vsakodnevni nalogam, tistim, ki se naši narodnostni skupnosti odkrivajo na novo in tudi tistim, ki črkuje že dolgo, da pridejo na vrsto.

Zaradi delavnosti in požrtvovalnosti ljudi, ki se udeležujejo v naših društvih, je živahnost kulturno - prosvetne dejavnosti vsakomur na dlani: vpeljana dejavnost društev in zveze, njihova katalizacijska moč, so bogostvo in osnova naše zamejske stvarnosti. Vendar je težja novih potreb in neresenih problemov vedno večja

Klavdij Palčič

in močnejše občutna. Nezadostnost strukture in delokroga SPZ postaja s spreminjanjem političnega vzdušja, zaradi dialektike, s kulturnim nastajanjem v domovini in v prostoru, v katerem živimo, zaradi rasti zahtevnosti in naglega tempa prenavljanja navad in kulture naših ljudi, da na dnevno očitejša. Ta, v par besedah strnjena ugotovitev, ki nam odkriva potrebo po usposobitvi SPZ za učinkovitejšo spremljanje in soustvarjanje kulturno - prosvetne dejavnosti pri nas, ter predlogi za razširitev njenega delokroga, so glavni zaključki dosedanjega predsedstva ob podajanju dveletnega obračuna zveze.

Zveza je, kot že samo njeno ime pove, zveza včlanjenih društev in skupin, vendar mora zaradi skrbi za rast svojega vlogov povezovalna in zastopanja obogatiti in razširiti, da bo lahko še nadalje opravljala svojo funkcijo. Ta tako imenovana »ekriza rasti« je lahko koristna ali škodljiva, in to naj bi današnji občni zbor podčrtal, da se ta naš organizem, SPZ, primerno obnovi in okrepi za druge, dodatne naloge.

Nekatere oblike dela, bodisi po društvih kot v zvezi, so kristalizacija odgovorov na konkretne potrebe, od katerih so danes nekatere bolj, druge morda manj občutene; dokler odgovori, pomeni, da ustrežajo vsaj v minimalni meri konkretnim potrebom in so zaradi tega za našo skupnost, kjer je vsak posameznik dragocen, bogastvo!

Za nove potrebe pa največkrat ni spontanosti rešitev, ker je čas dandanes prehitel in velikih možnosti za spontano kristalizacijo novih oblik prosvetnega dela. SPZ mora soustvarjati našo prosveto in kulturo z rešitvami, ki so osnovane na strokovnosti.

Vplivi okolja, predvsem potrošniške italijanske kulture, razdvajajo našega človeka, ki mora živeti dve različni stvarnosti, ki ne dialogirata. Na eni strani nasilnost potreb sodobnosti in vseh psevdovrednot, na drugi strani zvestoba naših besedi in volja po ohranjanju lastne tradicionalne podobe. (Naša številčna stvarnost se danes v bistvu odraža kot rezultat dozorja, teh dveh polov pri vsaki posamezniku).

Problem, ki se tu postavlja je zelo resen, in torej bodočnost. Velike napore bi bilo treba vložiti v to, da se dobijo navezave, morda predvsem kritične (kar je še vedno dialektika in dialog) z naša stajajočo vsakodnevno stvarnostjo. V tem pogledu je ideološka o, predelave našega dela (načela, na

katero se sklicujemo) predpogoj bi že zaradi svojega zaokroženega števila morda zaslužil slavnostnejši okvir in poudarek kot smo mu ga hoteli dati. Novi predpisi o varčevanju z energijo so nas prisilili, in ne v nedeljo, kot je bilo v tradiciji naše zveze. Že zaradi tega mora torej ta naš zbor biti deloven več kot slavnosten, kar pa ne pomeni, da bo zaradi tega manj pomemben, kajti vsem nam gre predvsem za to, da odpravimo čimboljše potrebne delo v korist zveze in kulturno - prosvetne dejavnosti sploh v našem zamejstvu, da si zastavimo smer in oblike dela, da usposobimo svoje strukture tako, da bodo vedno bolj kos vsakodnevni nalogam, tistim, ki se naši narodnostni skupnosti odkrivajo na novo in tudi tistim, ki črkuje že dolgo, da pridejo na vrsto.

Zaradi delavnosti in požrtvovalnosti ljudi, ki se udeležujejo v naših društvih, je živahnost kulturno - prosvetne dejavnosti vsakomur na dlani: vpeljana dejavnost društev in zveze, njihova katalizacijska moč, so bogostvo in osnova naše zamejske stvarnosti. Vendar je težja novih potreb in neresenih problemov vedno večja

in močnejše občutna. Nezadostnost strukture in delokroga SPZ postaja s spreminjanjem političnega vzdušja, zaradi dialektike, s kulturnim nastajanjem v domovini in v prostoru, v katerem živimo, zaradi rasti zahtevnosti in naglega tempa prenavljanja navad in kulture naših ljudi, da na dnevno očitejša. Ta, v par besedah strnjena ugotovitev, ki nam odkriva potrebo po usposobitvi SPZ za učinkovitejšo spremljanje in soustvarjanje kulturno - prosvetne dejavnosti pri nas, ter predlogi za razširitev njenega delokroga, so glavni zaključki dosedanjega predsedstva ob podajanju dveletnega obračuna zveze.

Zveza je, kot že samo njeno ime pove, zveza včlanjenih društev in skupin, vendar mora zaradi skrbi za rast svojega vlogov povezovalna in zastopanja obogatiti in razširiti, da bo lahko še nadalje opravljala svojo funkcijo. Ta tako imenovana »ekriza rasti« je lahko koristna ali škodljiva, in to naj bi današnji občni zbor podčrtal, da se ta naš organizem, SPZ, primerno obnovi in okrepi za druge, dodatne naloge.

Nekatere oblike dela, bodisi po društvih kot v zvezi, so kristalizacija odgovorov na konkretne potrebe, od katerih so danes nekatere bolj, druge morda manj občutene; dokler odgovori, pomeni, da ustrežajo vsaj v minimalni meri konkretnim potrebom in so zaradi tega za našo skupnost, kjer je vsak posameznik dragocen, bogastvo!

Za nove potrebe pa največkrat ni spontanosti rešitev, ker je čas dandanes prehitel in velikih možnosti za spontano kristalizacijo novih oblik prosvetnega dela. SPZ mora soustvarjati našo prosveto in kulturo z rešitvami, ki so osnovane na strokovnosti.

Vplivi okolja, predvsem potrošniške italijanske kulture, razdvajajo našega človeka, ki mora živeti dve različni stvarnosti, ki ne dialogirata. Na eni strani nasilnost potreb sodobnosti in vseh psevdovrednot, na drugi strani zvestoba naših besedi in volja po ohranjanju lastne tradicionalne podobe. (Naša številčna stvarnost se danes v bistvu odraža kot rezultat dozorja, teh dveh polov pri vsaki posamezniku).

Problem, ki se tu postavlja je zelo resen, in torej bodočnost. Velike napore bi bilo treba vložiti v to, da se dobijo navezave, morda predvsem kritične (kar je še vedno dialektika in dialog) z naša stajajočo vsakodnevno stvarnostjo. V tem pogledu je ideološka o, predelave našega dela (načela, na

katero se sklicujemo) predpogoj bi že zaradi svojega zaokroženega števila morda zaslužil slavnostnejši okvir in poudarek kot smo mu ga hoteli dati. Novi predpisi o varčevanju z energijo so nas prisilili, in ne v nedeljo, kot je bilo v tradiciji naše zveze. Že zaradi tega mora torej ta naš zbor biti deloven več kot slavnosten, kar pa ne pomeni, da bo zaradi tega manj pomemben, kajti vsem nam gre predvsem za to, da odpravimo čimboljše potrebne delo v korist zveze in kulturno - prosvetne dejavnosti sploh v našem zamejstvu, da si zastavimo smer in oblike dela, da usposobimo svoje strukture tako, da bodo vedno bolj kos vsakodnevni nalogam, tistim, ki se naši narodnostni skupnosti odkrivajo na novo in tudi tistim, ki črkuje že dolgo, da pridejo na vrsto.

Zaradi delavnosti in požrtvovalnosti ljudi, ki se udeležujejo v naših društvih, je živahnost kulturno - prosvetne dejavnosti vsakomur na dlani: vpeljana dejavnost društev in zveze, njihova katalizacijska moč, so bogostvo in osnova naše zamejske stvarnosti. Vendar je težja novih potreb in neresenih problemov vedno večja

in močnejše občutna. Nezadostnost strukture in delokroga SPZ postaja s spreminjanjem političnega vzdušja, zaradi dialektike, s kulturnim nastajanjem v domovini in v prostoru, v katerem živimo, zaradi rasti zahtevnosti in naglega tempa prenavljanja navad in kulture naših ljudi, da na dnevno očitejša. Ta, v par besedah strnjena ugotovitev, ki nam odkriva potrebo po usposobitvi SPZ za učinkovitejšo spremljanje in soustvarjanje kulturno - prosvetne dejavnosti pri nas, ter predlogi za razširitev njenega delokroga, so glavni zaključki dosedanjega predsedstva ob podajanju dveletnega obračuna zveze.

Poslopleje Kulturnega doma v Sovodnjah

POROČILO TAJNIKA ZA TRŽAŠKO PODROČJE MIRKA KAPLJA

Ocena pretekle poslovne dobe SPZ: zanimiva preizkušnja novih oblik dela

Uspehi in težave na posameznih področjih prosvetne dejavnosti ter razne pobude in prireditve

Poslovna doba, ki se zaključuje z današnjim dnem, je bila zanimiva preizkušnja novih oblik dela, za katere se je izrekel 19. redni občni zbor SPZ. Pri preverjanju dosedanjih rezultatov moramo upoštevati težave, s katerimi se je organizacija morala često spoprijemati tudi zaradi pomanjkanja strokovnih kadrov in sredstev. Čeprav je organizacija pri stopala k novim oblikam, je bila v mnogih primerih prisiljena ostati pri tradicionalnih oblikah dela. Povsem naravno je, da bodo potrebni nadaljnji naporji za popolno uresničitev postavljenih ciljev.

Boj za naše narodnostne pravice je razložen in često zelo zapleten. Pravice, ki nam jih zagotavlja republiška ustava in deloma tudi meddržavni dogovori), so v glavnem še vedno samo črka na papirju. Že to dejstvo postavlja pred našo organizacijo zelo odgovorne naloge. Čeprav je v tem pogledu prvenstveno poklicana naša krovna organizacija SKGZ, mora SPZ kot organizacija, ki ima široko razvejano dejavnost na bazi, vprašanje boja za naše narodnostne pravice posvečati še večjo skrb kot doslej.

Antifasizem je še vedno zelo aktualno vprašanje. SPZ je sicer pristopila k enotnemu antifasističnemu odboru v Trstu, vendar pa doslej še nima tiste težje, ki bi jo morala imeti. Ni dovolj, da sodeluje pri raznih pobudah, tudi sam, skupaj z včlanjenimi društvami, ki morala dajati razne pobude, ki bi na svojstven način podprle enoten boj proti fasističnim nevarnostim. Dogodki, do katerih je prišlo v raznih delih sveta (Čile, Grčija itd.) nas silijo k temu, da povečamo večjo skrb tudi budnost v naših vrstah.

Naša zveza je konkretno sodelovala pri zbiranju podpisov za prepoved fasističnih organizacij. Čeprav je bila ta pobuda v številnih krajih, prav po zaslugi odobrov naših prosvetnih društev, uspešna, moramo ugotoviti, da v nekaterih krajih to delo ni bilo načrtno opravljeno. Slehera kulturna ali družbena prireditve imela biti hkrati tudi izraz enotne protifasistične manifestacije, saj so naši ljudje prepričani profasisti.

Številna prosvetna društva so imela svoje redne občne zборе. Pozitivno je dejstvo, da so se odobrili prosvetnih društev na splošno okrepili tudi s pristopom novih, predvsem mladih moči, vendar pa je potrebno, da naša osrednja organizacija, ki je v bistvu zveza prosvetnih društev in hkrati tudi njihova predstavitev in usmerjevalka, poveča večjo pažnjo zlasti mladim kulturno - prosvetnim delavcem, ter da jim nudi ustrezen pomoč pri njihovem usposabljanju. Seminarji in posveti predstavnikov prosvetnih društev do sedaj še niso dali povsem zadovoljivih sadov.

Zadovoljivo se razvija zborovska tradicija, na katero so naši ljudje močno navezani. Čeprav nekateri pevski zbori še niso dosegli take ravni kot bi jo pričakovali, lahko rečemo, da je bil storjen pomemben korak naprej. To potrjujejo uspešne revije »Primorska poje«, ki jih naša zveza prireja skupaj z Druženjem pevskih zborov Primorske; potrjuje

jo pa tudi številni nastopi pevskih zborov. Omembe vredni so tudi poskus prirejanja mladinskih revij z naslovom »Naša mladost«, ki je bila letos prvič v Kulturnem domu v Trstu in ki je lepo uspela. Pozitivno je tudi dejstvo, da so v nekatere zore pristopili mladi pevci. V tem vidimo porostvo, da se bo pevstva tradicija nadaljevala. To pa je tudi eden izmed dokazov, da je zborovska pesem tudi v sedanjem času aktualna in privlačna.

Dramska dejavnost, ki je bila nekoč poleg zborovske glavna dejavnost naših društev, ni zabeležila vidnih premikov. Samo nekatera društva (n.p. Opčine in Prosek) imajo kvalitetne dramske skupine. Vendar pa moramo pri tem upoštevati dejstvo, da dramske dejavnosti ni mogoče uspešno razvijati v krajih, kjer prosvetno društvo nima ustreznih prostorov. (Nekatera društva, ki imajo ustrežne prostore tej dejavnosti ne posvečajo dovolj pažnje).

Pomanjkljiva je publicizacija dela naših društev. Poskusi, da bi uvedli dopisniško mrežo, niso rodili pričakovanih rezultatov. V sled tega razne pobude, predvsem krajevnega značaja, nimajo tistega odmeva, ki ga upravičeno zaslužijo.

Nova zvrst dejavnosti so filmske prireditve. Prosvetna društva so priredila številne filmske večere in povpraševanje po novih slovenskih filmih je veliko. Naša zveza je nabavila nekaj kvalitetnih filmov in v bodoče bo morala nabaviti še nove. Da pa se bo to delo načrtno nadaljevalo, je nujno potrebno ustvariti referat, ki bo skrbel za koordinirano delovanje na tem področju.

Predavanja, o katerih se je tudi v preteklosti mnogo govorilo, se niso načrtno nadaljevala, čeprav obstaja možnost, da bi jih v vseh društvih prirejali. Slovenski klub v Trstu vrši v tem pogledu izredno pozitivno in kvalitetno poslanstvo.

V sedanjih poslovnih dobi se je družina članic SPZ povečala. Naša nova člana sta Slovensko amatersko gledališče v Trstu in Tržaški partizanski pevski zbor. Tudi Tržaški okeť je zaprosil za sprejem, kaže pa da bodo v bližnji prihodnosti pristopile v SPZ še nekatere druge kvalitetne skupine.

SPZ sodeluje z nekaterimi podobnimi kulturno - prosvetnimi organizacijami v zamejstvu. Vsakoletno osrednje Prešernovo proslavo v Trstu prireja skupaj s Slovensko prosveto.

Z osrednjo kulturno - prosvetno organizacijo Slovenije ZKPO ima SPZ trajne in plodne stike. Sodeluje tudi z nekaterimi kulturnimi organizacijami v obmejnem pasu. Naša želja je, da bi to sodelovanje, ki je v obojestranski korist, v bodoče še bolj okrepili. Prav tako želimo, da bi bilo sodelovanje s SPZ v Celovcu intenzivnejše. SPZ ima stike tudi s Kulturno - prosvetno zajednico SR Makedonije. Pozitivni rezultati teh stikov so bila gostovanja naših pevskih zborov in kulturnih delavcev v Makedoniji, odnosno gostovanje makedonskih pevcev v Trstu in Gorici. Številna prosvetna društva sodelujejo z bratskimi društvami Slovenije in Istre. V bodoče bo

treba težiti po tem, da bi prišlo do pobratenja med raznimi društvami, kar bi med drugim zagotovilo kontinuiteto sodelovanja. Naša zveza in preko nje včlanjena prosvetna društva morajo v večji meri vršiti vlogo posredovalca — mostu med deželo Furlanijo - Julijsko krajino, SR Republiko Slovenijo in SR republiko Hrvaško.

Razvejana dejavnost naše zveze in njenih članic terja ustrezna finančna sredstva. Dosedanje podpore iz javnih sredstev ne zadoščajo. Deželni prispevek, ki ga prejema SPZ ne more ustrežati dejanskim potrebam. Zaradi tega delo SPZ v marsikaterem pogledu trpi in se ne more razviti v taki meri kot je potrebno. V bodoče bo treba napraviti nadaljnje korake za to, da bodo SPZ in njene članice deležne večjega priznanja za delo, ki ga opravljajo.

Omeniti moramo hudo krivico, ki je bila storjena številnim pevskim zborom, godbenim, dramskim in folklornim skupinam. Kot je znano je pred nekaj meseci izšla v italijanski pisana obsežna brošura, ki je enostavno prezrla naše skupine in potvrdila tudi zgodovinsko dejstvo glade rabe jezika. Izid te brošure je omogočilo deložna uprava. Proti tej diskriminaciji smo protestirali tudi z množičnim demonstrativnim koncertom v tržaškem Kulturnem domu.

Se beseda o ARCI. Na osnovi sklepov 19. občnega zbora je SPZ nadaljevala pogajanja za pristop v to osrednjo kulturno - rekreativno organizacijo. Pogajanja so bila zadovoljivo zaključena in glavni odbor je odobril sklep, da SPZ kot samostojna organizacija pristopi v ARCI.

SPZ je priredila več pomembnih likovnih razstav v tržaškem Kulturnem domu in pomagala nekaterim prosvetnim društvom pri organiziranju razstav v njihovih sedežih. V bodoče bi morali tudi tej dejavnosti posvečati večjo skrb.

Prav tako je SPZ sodelovala tudi z društvi jugoslovanskih in še posebej slovenskih književnikov. Srečanja s književniki, ki smo jih priredili, so imela velik odmev v naši javnosti.

Vprašanje društvenih sedežev je v mnogih krajih zelo pereče. Ni mogoče pričakovati, da bo društvo uspešno razvijalo svojo dejavnost, če nima ustreznih prostorov. Nujno je, da se sprožijo pobude, da bi vsaj v nekaterih večjih središčih zgradili ali uredili primerne dvorane.

Potreba po sodelovanju med prosvetnimi in športnimi društvami je močno občutena. Predstavniki SPZ in športne zveze so razpravljali o koordiniranem sodelovanju. Vendar pa doslej še niso bili storjeni ustrežni koraki v tej smeri. Ena izmed nujnih nalog novega vodstva SPZ bi morala biti skrb za uresničevanje konkretnega sodelovanja.

Novo vodstvo SPZ bi moralo vsestransko izboljšati stike s prosvetnimi društvami. Ti stiki ne bi smeli biti le občasni ampak trajni, čeprav prosvetna društva avtonomno razvijajo svojo dejavnost. Za okrepitev stikov s SPZ pa bi se morala zavzeti tudi društva sama.

POROČILO TAJNIKA ZA GORIŠKO PODROČJE EDMUNDA KOŠUTE

Prosvetna dejavnost na Goriškem se počasi, a vztrajno razvija

Vpliv SPZ je treba razširiti tudi na videmsko pokrajino, kjer so Slovenci najbolj zastopani

Območje delovanja Slovenske prosvetne zveze zajema pas ozemlja, ki sega od Milj do Trbiža, vse tam, kjer živimo Slovenci v Italiji. Vendar vemo da temu ni tako. Članstvo SPZ je najbolj aktivno v tržaški in goriški pokrajini. Manj sega njen vpliv v videmsko pokrajino. Zadržje v našo Zvezo včlanjeno društvo je v Števerjanu. Od tu dalje pa sega do Čedad mrtvo področje na prosvetnem polju, kjer so bile v prvih povojnih letih še slovenske šole in kjer žive Slovenci. Na tem delu ozemlja sta le še dve slovenski šoli in sicer šola v Plešivem, ki je v kritičnem stanju ter v Skriljevem z enim samim otrokom. Beležimo nato slovenska društva v Nadiških dolinah ter ob Teru. Ostaja nam še ozemlje ob meji preko Rezije do Trbiža, kjer je razen redkih izjem prosvetno delovanje popolnoma neaktivno. Tako stanje pa ne zaveza samo našo organizacijo, temveč večino manjšinskih organizacij in ustanov. Vendar, ob upravičeni trditvi, da je SPZ, kot članica SKGZ, temeljna prosvetna organizacija na narodnoobrambenem področju, da je terenska ter da združuje v svojih dejavnostih več oblik delovanja, ki sodijo med dejavnike naše narodne bitnosti, naj bi se Zveza zavzela, da pomaga v okviru današnje možnosti in potreb tudi na področjih, kjer je bila dosedaj odsotna.

SPZ je napredna kulturno - prosvetna organizacija, prežeta z načelom antifasizma, načelom, ki je vzniklo iz črte našega teptanja človeka in krivice, ki so se jih naši očete otresli v junaški epopeji NOB.

— je izraz naših prosvetnih društev, kjer se goji in širi, oplaja in neguje naša materina beseda.

— je terenski povezovalce in mentor pri usklajevanju, delovanju in povezovanju prosvetnih društev.

— je pobudnik in soorganizator večjih osrednjih manifestacij, tudi

in tudi kritiko. Tak način dela pri naša večje medsebojno zaupanje in krepki v človeku čut soodgovornosti in uveljavljanje, kar je pogoj za občuteno delovanje naših prosvetarjev po društvih.

Neizpodbitna je resnica in s tem tudi trditev, da je kot osnovno načelo za nemoten potek društvenega delovanja potreben primeren društveni sedež. Izmed vseh društev, ki so včlanjena v našo Zvezo ima tak sedež le PD v Sovodnjah. Brez društva so v Ronkah, Dolu, Poljanah, na Vrhu in v Gabrju. Za statistiko lahko omenimo še osrednjo dvorano pri Zlatem pajku s predavalnico v Gorici.

V načrtu je gradnja Prosvetnega doma v Štandrežu. Med pravico tega poročila smo končno dobili od goriške občine gradbeno dovoljenje iz dne 5. XII. 1973 za Kulturni dom v Gorici in športno dvorano.

Naša društva se ukvarjajo z raznimi dejavnostmi in skušajo tako na najbolj primeren način zadovoljiti svoje članstvo. Cesar se ne da po sedežih, skušajo to nadomestiti na poletnih prireditvah na odprtem.

Enoletna statistika (od oktobra 71 do oktobra 72) vseh prireditev in raznih akcij med prosvetnimi društvami je sledeča: skupno je bilo 167 pobud, takó razdeljenih: PD »O. Zupanci« - Štandrež 41; PD »Kras« - Dol Poljan 15; PD »Kosovel« - Ronke 11; PD »Jezer« - Doberdob 28; PD »Danica« - Vrh 18; PD »Sovodnje« - Sovodnje 8; Klub »S. Gregorčič« - Gorica 24; PD »Skala« - Gabrje 9; PD »Brški grčič« - Števerjan 14.

Iz teh podatkov je razvidno več ugotovitev: delovanja društev s sedeži, vsebina delovanja po raznih krajih in delovanja v mestu. Mirno lahko trdimo, da je bilo največ pažnje namenjene predavanjem. Bilo jih je 31. Proslav je bilo 15; filmskih večerov 27; odrskih prireditev 20; koncertov 10 ter 64 raznih pobud med katere štejemo: vse poletne prireditve s kulturnim in rekreacijskim programom, družbene večere, razna srečanja, izlete, folklorne in godbene nastope, sodelovanja društev in sekcij ANPI, gostovanja in nastope zborov.

Pri teh akcijah je dozorelo načelo po medsebojnih društvenih izmenjavah. Taka praksa daje več zadoščenja kulturnim skupinam, ki lahko večkrat nastopijo z naštdiranim programom.

Velika požrtvovalnost se kaže pri pevskih zborih, ki so se na nastopih dobro izkazali. Manj in težje uspevajo igralske amaterske skupine, katerim bo treba posvetiti večjo pozornost. Pomembna je folklorna skupina v Sovodnjah ter godba na pihala v Doberdobu.

Med osrednje manifestacije spadajo: prvomajsko slavlje v Števerjanu, proslavitev kulturnega praznika - Prešernova proslava, revija Primorska poje, ki je bila letos prvič v Gorici. Proslave o smega marca. V zadnjem letu pa beležimo še sledeče pomembne dogodke: koncert slovenskih pesmi v Ronkah, proslava kmečkih pntov na Vrhu, sodelovanje na koncertu v Krmini, upor partizanski miting v Gorici, protestni koncert zborov v Trstu, solidarnostni večer s koroskimi Slovenci in večer jugoslovanske poezije.

V sodelovanju s SSG v Trstu, ZSKP ter EMAC se uspešno nadaljuje gledališka sezona v Gorici. Dozorela je tudi zamisel naj bi na podoben način v sodelovanju z Glasbeno matico, EMAC in ZSKP priredili tudi v Gorici koncertno sezono. Z zadovoljstvom pozdravljamo ustanovitve šolskega delobora za Goriško, ki ga sestavljajo slovenske kulturne organizacije, stranke, kjer sodelujemo Slovenci ter slovenske občine.

Pozitivni so stiki z ustanovami v Novi Gorici, in sicer ZKPO Nova Gorica, Delavsko univerzo, Knjižnico in PDG, ki nam pomagajo pri izmenjavi kulturnih skupin, predavanjih, s strokovnimi močmi in nasveti.

Prosvetna društva iz Štandreža, Doberdoba in Ronk sodelujejo s skupinami v železnikih, Predvoru, Polzeli in Metliki.

Prva konferenca ZKPOS v Celju septembra 1971 je pozitivno ocenila sklepe petega kongresa ZKPOS, ter pomeni mejnik v sodelovanju med kulturno - prosvetnimi

ustanovami v okviru enotnega slovenskega kulturnega prostora. Zavešna skrb ZKPOS, KS in drugih dejavnikov do zamejske problematike nasplah je še ponovno potrditev o vsestranski podpori v stalni borbi za ureditev našega položaja. Soodgovornost pri tem procesu naj nam bo vedno prisotna, saj bomo le tako aktivni povezovalci, ki ne bomo samo odvisni ampak udi odgovorni.

SPZ je dolžna na katerikoli način priti do tesnejših kontaktov in sodelovanja med koroskimi Slovenci, saj nas kot pripadnike manjšine veže ne samo slovenska beseda, temveč tudi vsakdanji boj proti asimilacijskim in drugim raznarodovalnim pritiskom.

SPZ z resnostjo spremlja delovanje MK v Gorici, saj je to danes edina organizacija v mestu Gorici, ki skrbi za predavanje in druge oblike kulturnega dela. Pravilno je, da polni praznine mladina, ki je naš najboljši porok za nadaljnje delovanje. Te realnosti bi se morali z večjo zavzetostjo zavedati tovariši pri naših organizacijah. Tudi mladinci po družstvih naj bi čutili večjo navezanost do krožka, saj je že tako, da se sorodna tona najbolj ujemata. Taka povezava bi lahko omogočala večjo prisotnost mladine v posameznih prosvetnih društvih, kajti opazamo, da so za mlade potrebne mlade in sveže akcije.

V splošnem bi bilo treba mladini polagati večjo skrb, začeti od otroških vrtec preko osnovne in srednje šole, da pridemo ponovno do mladine po društvih in krožkih. Ne gre zato polemizirati in podcenjevati iniciative in pogledov mladih, treba jih je le pravilno oceniti in razumeti.

Ustajena je misel, da so najbolj aktivni člani naših društev ljudje, ki po svojem poklicu niso vezani na kulturne ustanove. Ugotavljamo, da nam manjka sodobnega duha, novih pobud in o prijemov. Sami nismo bili zmogni pripraviti niti enega seminarja, na katerem bi skušali reševati take probleme. Zato naj bo naša skupna dolžnost, da z vsemi možnimi prijemi in močmi pravimo na strokovnem in poklicnem področju usmerjeno inteligenco, da pomaga pri delu za kulturno obogatitev.

Ob celotni naši problematiki moramo znati vnesti pozitivne zunanje vplive v našo realnost, naša realnost je, da živimo danes ob podpori vseh dosedanjih naporov za narodnostno ohranitev in zakonsko zaščito. Naš položaj je po svojem aspektu lahko tudi pester in mikaven, saj je produkt moderne politike, tendenc in težnj zduzevanja vseh narodov v miru, sožitju in medsebojnem spoštovanju.

Ob celotni naši problematiki moramo znati vnesti pozitivne zunanje vplive v našo realnost, naša realnost je, da živimo danes ob podpori vseh dosedanjih naporov za narodnostno ohranitev in zakonsko zaščito. Naš položaj je po svojem aspektu lahko tudi pester in mikaven, saj je produkt moderne politike, tendenc in težnj zduzevanja vseh narodov v miru, sožitju in medsebojnem spoštovanju.

Ob celotni naši problematiki moramo znati vnesti pozitivne zunanje vplive v našo realnost, naša realnost je, da živimo danes ob podpori vseh dosedanjih naporov za narodnostno ohranitev in zakonsko zaščito. Naš položaj je po svojem aspektu lahko tudi pester in mikaven, saj je produkt moderne politike, tendenc in težnj zduzevanja vseh narodov v miru, sožitju in medsebojnem spoštovanju.

Ob celotni naši problematiki moramo znati vnesti pozitivne zunanje vplive v našo realnost, naša realnost je, da živimo danes ob podpori vseh dosedanjih naporov za narodnostno ohranitev in zakonsko zaščito. Naš položaj je po svojem aspektu lahko tudi pester in mikaven, saj je produkt moderne politike, tendenc in težnj zduzevanja vseh narodov v miru, sožitju in medsebojnem spoštovanju.

Ob celotni naši problematiki moramo znati vnesti pozitivne zunanje vplive v našo realnost, naša realnost je, da živimo danes ob podpori vseh dosedanjih naporov za narodnostno ohranitev in zakonsko zaščito. Naš položaj je po svojem aspektu lahko tudi pester in mikaven, saj je produkt moderne politike, tendenc in težnj zduzevanja vseh narodov v miru, sožitju in medsebojnem spoštovanju.

Ob celotni

VPRAŠANJE, KI JE POSTALO ZELO AKTUALNO PO ZADNJIH OMEJITVAH V PROMETU

Treba je poskrbeti za avtobusne povezave z vami kraških občin v tržaški pokrajini

V 13 vaseh sploh ne poznajo rednih avtobusnih prog - Možne rešitve: ustanovitev pokrajinskega konzorcija, prevzem prog od strani podjetja ACEGAT ali municipalizacija - Izjave županov vseh treh kraških občin

Zadnji vladni ukrepi o prepovedi vožnje zasebnih vozil ob nedeljah in praznikih so postavili na prvo mesto vprašanje javnih prevozov. Po vsej Italiji je to vprašanje zelo pereče, saj avtobusi in vlaki ne zmorejo množičnega navala prebivalstva, ki želi preživeti nedelje zdoma. Pomankljive so predvsem povezave mesta z okolico. Tako je tudi pri nas.

Danes bomo načeli le del tega vprašanja. Mislimo na tiste proge, ki jih vzdržuje ali bi jih moralo vzdrževati zasebno podjetje La Carsica. Uspoštevali bomo torej zahodnokraško področje tržaške občine ter občine Devin - Nabrežina, Zgonik in Repentabor. Zgornji zemljevid dokaj jasno ponazarja sedanje stanje. 8 vasi je mogoče dosegati z avtobusom ali z vlakom vsak dan, 7 jih je dosegljivih samo ob delavnikih, v 13 vaseh pa sploh ne poznajo javnih prevoznih sredstev.

Stanje po občinah je sledeče:

- Na zahodnokraškem področju tržaške občine ima Carsica vsak dan redne proge. Te vasi so Kontovel, Prosek in Kriz.
- V repentabski občini vidijo avtobus samo ob delavnikih. To velja le za Repentabor in Repen, ne pa za Col, kajti avtobus vozi le mimo te vasi.
- V zgoniški občini je stanje še huje. Tudi tu imajo redne zveze le ob delavnikih, izven prog pa je več naselij: Repnič, Koludrova, Bajta, Brišče in Zagradec.

Devin - Nabrežina

Vprašanje javnih prevozov v devinsko - nabrežinsko občini postaja vedno bolj pereče. Najprej moram opozoriti, da že kakih 15 let opravlja krajevno prevozno službo, to je po ozemlju občine, zasebno avtobusno podjetje «La Carsica», ki delno skrbi tudi za zvezo s Trstom. Po obalni cesti pa vozijo avtobusi drugih zasebnih podjetij. Občinska uprava s tem stanjem ni zadovoljna, saj je bilo v občinskem svetu že večkrat poudarjeno, da mora to službo čimprej prevzeti javna ustanova. V sporazumu s ostalimi občinami na Tržaškem se je naš občinski svet pred kratkim izrekel za ustanovitev konzorcija, ki naj skrbi za prevozno službo po ozemlju celotne tržaške pokrajine.

Ta konzorcij pa nam ne potrebuje izdatno finančno pomoč, saj je znano, da občine nimajo sredstev za kritje primanjkljaja novega konzorcija. Delež bi zato morala čimprej zagotoviti finančna sredstva. Res pa je, da prebivalstvo ne more dolgo čakati na ustanovitev konzorcija, zato bi lahko, vsaj začasno, prevzelo prevozno službo tržaško občinsko podjetje ACEGAT, kajti «La Carsica» in tudi ostale zasebne avtobusne družbe ne morejo zagotoviti redne službe. Če se to ne zgodi, sem osebno mnenja, da mora naša občina ustanoviti lastno podjetje, ki naj prevzame službo po občini.

Deležna uprava je v letošnjem proračunu predvidela 2 milijardi za javne proge, ki jih vzdržuje občinska ali pokrajinska podjetja oziroma konzorciji. S tem denarjem bi bilo mogoče storiti marsikaj, vendar pa ni znano, kolikšna vsota bo pripadla Trstu. Vsekar pa je več možnih rešitev sedanje nevrzdržane stanja:

— Pokrajinski konzorcij za proge, ki jih vzdržuje «La Carsica» bi lahko začasno prevzel ACEGAT. Tudi ta rešitev bi bila dobra. Pri njej bi imele prizadete krajevne uprave manjšo bescodo, lahko pa bi jo izvedli zelo hitro; zadostuje sklep dežele, ki mora odvzeti koncesijo zasebnemu podjetju. S tem pa je povezano hudo finančno vprašanje, ki ga ne bomo mogli rešiti same občinske uprave brez izdatne deželne pomoči.

— Možno je tudi ustanovitev konzorcija med vsemi tremi kraškimi občinami. Tu bi verjetno ne prišlo do upravnih težav, nastale pa bi hude finančne težave in sporno vprašanje kompetenc za povezave z mestom, torej z občino, ki ni članica konzorcija. Možnost, da bi prišlo do takega konzorcija je torej zgolj teoretična.

— Teoretična je v bistvu tudi četrta možnost in sicer ustanovitev lastnih občinskih prevoznih služb. To je možno le v devinsko - nabrežinski občini, ki je največja in kjer že postaja aktualno vprašanje povezave med posameznimi vasi in občini, ki včasih celo izpodirja vprašanje zveze z mestom (primer: mnogo težje je priiti iz Nabrežine v Sesljan kot iz Nabrežine v Trst). To pa bi lahko bila le skrajna rešitev, če bi propadel vsak poskus ustanovitve konzorcija ali prevzem prog od strani ACEGAT.

Po tem pregledu vseh možnih variant nam ostaja še zadnja ugotovitev: vprašanje prevozov je postalo sedaj tako pereče, da ga je treba rešiti v najkrajšem času. Prevzem vožnje ob nedeljah in praznikih je to jasno pokazala, saj se ljudje niso mogli premakniti iz vasi; ostali so popolnoma odrezani od sveta, saj je večina naših vasi še sedaj brez javne telefonske govornice.

Ko se to vprašanje postavlja v tako težki obliki, smo proslili županem treh kraških občin za izjave, v katerih so nam pomislili sedanje stanje in orisali posege svojih uprav za rešitev vprašanja javnih prevozov. Izjave objavljamo v celoti.

BOJAN BREZIGAR - DUŠAN KALC

Zemljevid ponazarja stanje javnih prevozov na zahodnem Krasu. Podčrtana so imena vasi, ki so vsak dan povezane z mestom. S črtano črto so podčrtana imena vasi, v katere vozi avtobus samo ob delavnikih, ostale vasi pa so brez vsakršne povezave z javnimi prevoznimi sredstvi

Dr. Dragomir Legiša
župan občine
Devin-Nabrežina

Vprašanje javnih prevozov v devinsko - nabrežinsko občini postaja vedno bolj pereče. Najprej moram opozoriti, da že kakih 15 let opravlja krajevno prevozno službo, to je po ozemlju občine, zasebno avtobusno podjetje «La Carsica», ki delno skrbi tudi za zvezo s Trstom. Po obalni cesti pa vozijo avtobusi drugih zasebnih podjetij. Občinska uprava s tem stanjem ni zadovoljna, saj je bilo v občinskem svetu že večkrat poudarjeno, da mora to službo čimprej prevzeti javna ustanova. V sporazumu s ostalimi občinami na Tržaškem se je naš občinski svet pred kratkim izrekel za ustanovitev konzorcija, ki naj skrbi za prevozno službo po ozemlju celotne tržaške pokrajine.

Josip Guštin
župan občine Zgonik

Mislil, da ne povem nič novega, če rečem, da z javnimi prevozi nismo zadovoljni. Avtobusi zasebnega podjetja «La Carsica» so zastareli in včasih celo nevarni. Služba nikakor ne zadostuje našim občanom.

Prepričan sem, da bi se marsikdo redno posluževal avtobusov tudi za vsakdanjo pot v službo in nazaj, če bi bile povezave le nekoliko boljše. Tvežev bi se lahko posluževali tako delavci kot uradniki, kajti vožnja z avtom je zelo draga, da ne govorimo o težavah z iskanjem parkirnih prostorov.

Veliko trgovsko središče, ki leži v naši občini — mislim na proseško železniško postajo — sploh ni še videlo avtobusa. Isto velja za kraško jamo pri Briščkih: avtobus pride do vasi le ob delavnikih, ob nedeljah pa ne.

Naša občinska uprava meni, da je treba čimprej ustanoviti pokrajinski konzorcij za proge. Edino ta konzorcij nam bo lahko zagotovil redne avtobusne povezave z mestom in z drugimi občinami. Naš občinski svet je z navdušenjem in soglasno izglasoval pristop k temu konzorciju in trdno upamo, da bomo lahko kmalu presli od besed k dejanjem. To pa je seveda odvisno od naše občine v zelo majhni meri. Prepričani pa smo, da bodo tudi v drugih upravnih videlih nujnost rešitve tega vprašanja, ki je po sedanji prepovedi vožnje ob nedeljah in praznikih postalo še toliko bolj pereče.

Mihael Guštin
župan občine Repentabor

Nezadovoljivo stanje na prevoznem sektorju v naši občini se je z nedavnim vladnim ukrepom o prepovedi vožnje z zasebnimi motornimi vozili ob nedeljah še zaostrojilo. Zvezo med našo občino in mestom vzdržuje že vrsto let zasebno avtobusno podjetje «La Carsica» in medtem ko je ob delavnikih ta zveza še kar zadovoljiva — avtobusi vozijo iz mesta preko Proseka in Opčin na Repentabor in v Veliki Repen petkrat dnevno, kar zadovoljivo krije potrebe dilažkov in delavcev, ki nimajo zasebnega prevoznega sredstva — je popolnoma odpovedala ob nedeljah, ko avtobusi sploh ne vozijo v našo občino. Problem, ki je postal, kot rečemo, zaradi vladnega ukre-

pa se bolj občuten, za sedaj rešuje tržaško občinsko podjetje ACEGAT. Otvorijo vozijo sedaj ob nedeljah in praznikih na Repentabor vsaki dve uri, vendar je tudi to le začasna rešitev. Najboljša rešitev bi bila ustanovitev medobčinskega konzorcija, ki bi skrbel za javne proge po vsem kraškem ozemlju. Naš občinski svet se je glede tega svoj čas že ugodno izrekel, sedaj pa je vse odvisno od dežele, ki bi morala financirati načrt za ustanovitev takšnega konzorcija. Problem je vsekakor tudi v tem, da so doseženi avtobusne proge iz mesta v našo občino predolge. Nedvomno bi bilo bolje, če bi avtobusi vozili na Repentabor naravnost iz mesta skozi Opčine in ne na dolgo čez Prosek.

Tržaško pokrajinsko ravnanje po pošto in telegrafsko službo obvešča, da je izvedlo, da ob priliki bližnjih božičnih praznikov zahteva osebe, ki nimajo nič skupnega s pošto upravo, napitnine od prebivalstva. Te osebe trdijo, da so nameščene na pošto. Ravnanje po pošto pošte opozarja, da uslužbeni pošte uprave ne smejo sprejemati, napitnin in da smatrajo, ponujanje napitnine za žaljivo. Ravnanje po pošto opozarja prebivalce, naj ne ponujajo napitnin uslužbenem in naj zavračajo zahteve. Kdor bi želel poslati v zvezi s tem vprašanjem, naj telefonira na številko 29277.

ZLATA PETERKA «KRASA»

A. ZERIAL

Zlata peterka «Krasa» je naš priznani amaterski filmski mojster Aljoša Zerjal posvetil film, h kateremu je karikatist Padovan narisal gornjo zelo posrečeno karikaturo. Gotovo veste za katera dekleta gre: za državne mladinske provjake v namiznem tenisu: Jurjo Milčiču, Silvano Venavnerju, Anico Zigonovo, Dragico Blažinovo in Nevo Rebulovo. Na zadnjem prvenstvu so osvojile kar 9 zlatih kolaj, Sonja in Silvana pa sta celo članici mladinske in članske državne reprezentance. Aljoša Zerjal si ni mogel kaj, da ne bi tej veliki afirmaciji naših slovenskih deklet s

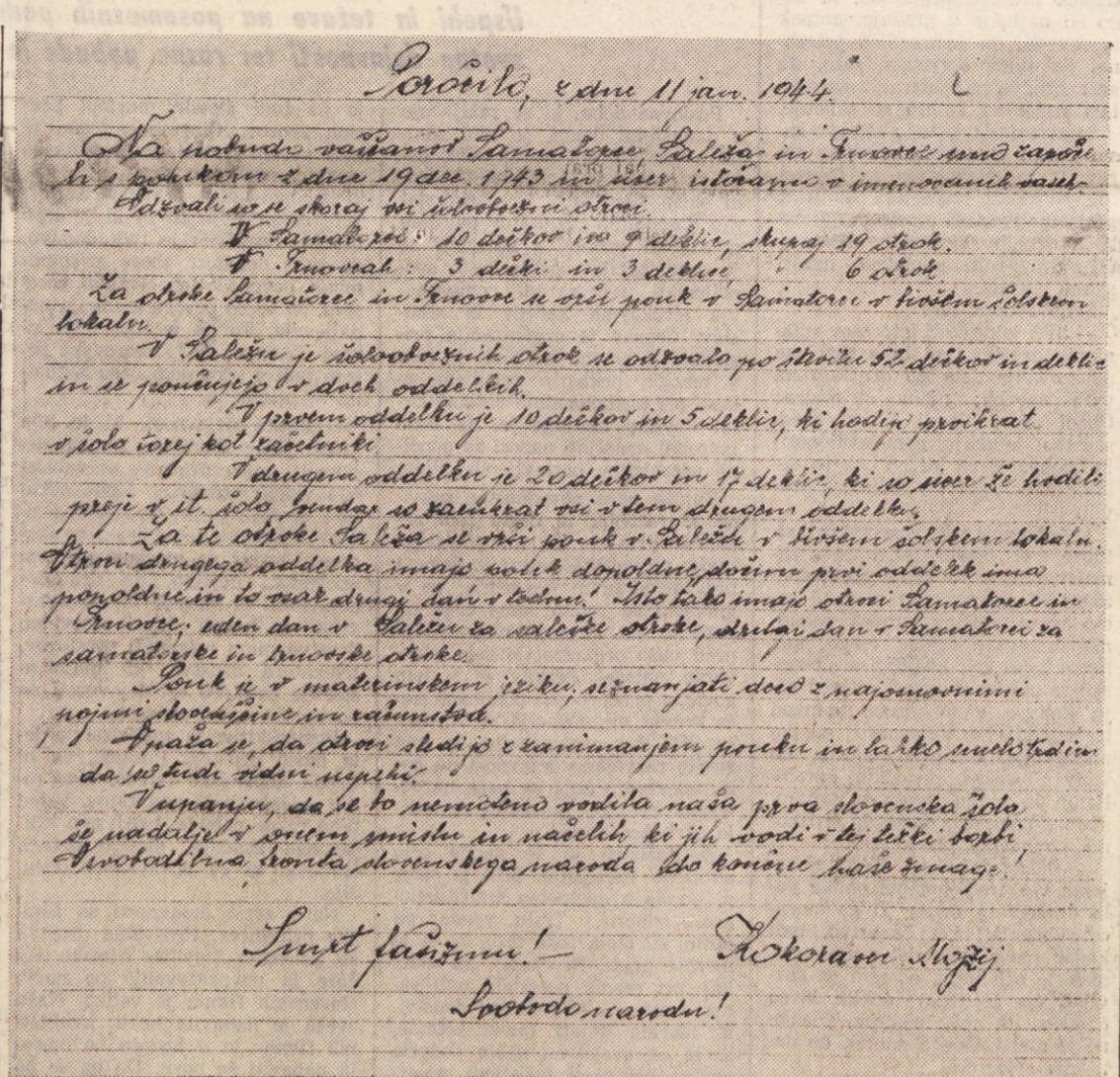
SREDI BOJA, KRVI IN NEIZMERNEGA POGUMA NAŠIH LJUDI

Pred 30 leti sta v Saležu in Samatorci bili ustanovljeni slovenski partizanski šoli

Točno 19. decembra 1943 je začel s poukom partizanski učitelj in šolski organizator Lojze Kokoravec-Gorazd, ki je pozneje padel pod nacističnimi streli

V letošnjem šolskem letu poteka vrsta jubilejev, saj so bile prav pred tridesetimi leti obnovljene mnoge slovenske šole na Tržaškem. Tako so na primer na Repentaboru praznovali pred kratkim skupaj s stoletnico šole in njenim poimenovanjem po pesniku Alojzu Gradniku tudi tridesetletnico njene obnovitve.

Na Repentaboru so obnovili slovensko šolo sredi novembra 1943. V nekaterih krajih na Tržaškem pa je slovenska šola začela delovati že prej, prav ob začetku solskega leta 1943-44. Tako je bilo v Borštu, na Katinari, v Kravem potoku. Sredi novembra je Ciril Zlobec poskušal obnoviti slovensko

Poročilo Lojze Kokoravca o ustanovitvi šol v Samatorci in Saležu

šolo za Gropado in Padriče, a se je zaradi prihoda nemške vojske poskus ponesrečil. Pač pa je novembra začela delovati slovenska šola v Mavhinju, v decembru pa v Nabrežini in Zgoniku. 19. decembra 1943 sta bili obnovljeni šoli v Saležu in Samatorci. Tega dne je na pobudo vaščanov začel s poukom Lojze Kokoravec - Gorazd, ki je bil doma iz Samatorce. Po prvi svetovni vojni se je z družino preselil v Slovenijo. Lojze je bil že tedaj, ko je obiskoval v Ljubljani meščansko šolo, skojev, kar je bilo verjetno razlog za radi česar ni mogel nadaljevati šolanja na učiteljski. Obiskoval je zato le enoletni trgovski tečaj na zasebnem Christoffovem zavodu.

Pomankljivo šolanje, politična neznanost in slabo socialno stanje družine (stanovali so v kukarni!) gotovo niso Lojzetu omogočili lahkega življenja. Moral se je spoprijemati z vsemi mogočimi deli; kljub šibkemu zdravstvenemu stanju je bil celo vozač v velenjskem rudniku.

Ob napadu na Jugoslavijo se je Lojze takoj javil kot prostovoljec, a vrnil se je za ročarcan. Povezal se je z Osvobodilno fronto in bil že avgusta 1942. leta aretiran. Srečamo ga kot interniranca v Gornarsu, naslednji postaja sta Renicci in Pietrafitta.

Po kapitulaciji Italije se je Lojze napotil k očetu in sestri v Samatorco. Takoj se je vključil v OF, postal je član krajnega odbora za nabrežinski kraj ter prosvetni referent. V Nabrežini, Ses-

PRED SREČANJEM «SARDINCEV» V POSTOJNI

Osvoboditev in povratek Primorcev Istranov in Dalmatincev s Sardinije

Bivši pripadniki kazenskih «delavskih bataljonov» so se leta 1943 množično priključili narodnoosvobodilni vojski

Odbor nekdanjih političnih pregonancev na Sardiniji priredi 22. t. m. proslavo v Postojni, ki bo posvečena obletnici osvoboditve in vrnitve Primorcev, Istranov in Dalmatincev v domovino in hkrati tudi 30-letnici priključitve Primorske, Istre, Zadra in nekaterih otokov z matično domovino.

Sardinijo so italijanske oblasti že od nekdaj uporabljale za pregonce ter internacije vseh tistih, ki so bili državi nevarni. Po okupaciji Primorske in Istre leta 1918 so poslali v internacijo na ta otok večje skupino narodno zavednih primorskih Slovencev in istrskih Hrvatov. Po letu 1931 so italijanske vojaške oblasti v vedno večjem številu pošiljale na Sardinijo Primorce in Istrane na odsluženje rednega vojaškega roka, da bi na ta način čim bolj zavre njihovo boj za svobodo. Takoj po vstopu (16. junija 1940) Italije v vojno so italijanske vojaške oblasti izločile iz vojske vojake slovenske in hrvaške narodnosti in iz njih ustanovile posebne kazenske enote (bataglioni speciali). To je za naše ljudi pomenilo internacijo pod vojaško komando. Avgusta 1. 1940 so poslali na Sardinijo okrog 9.000 pripadnikov navedenih posebnih bataljonov. Novi bataljoni pregonancev so zatem odšli na otok ob napadu fašistične Italije na Jugoslavijo aprila 1941.

Ko je partizanstvo na Primorskem doživelo večji razmah (od jeseni leta 1942 dalje), je začela fašistična policija množično aretirati mladince slovenske in hrvaške narodnosti letnikov 1924-1928 in jih uvrščati v posebne delavske bataljone. Preko 6.000 iz tega obdobja so jih prav tako pregnali na Sardinijo. Vseh pripadnikov posebnih delavskih bataljonov je bilo na Sardiniji ob kapitulaciji Italije okrog 15.000. Ti pa so se na otoku delili na 2 skupini: prvo skupino so sestavljali posebni delavski bataljoni, ki so prišli na otok v letih 1940-1941, drugo pa tisti, ki so prišli na otok v obdobju 1942-1943. Prva je bila pod komando redne vojske, druga pa pod komando mobilizacijskega centra na Sardiniji (teritorialna vojska). Obe skupini sta bili številčno skoraj enako močni. Pretežna večina iz druge skupine je bila že seznanjena z NOB in mnogi so v njej že sodelovali. Ker je slovečinoma za mlajše letnike, so jo nemara tudi zaradi tega fašistične oblasti smatrale za bolj nevarno. Sicer pa je povzročala fašistom skoraj enake skrbi tudi prva skupina iz katere so nekateri bili obsojeni pred posebnim sodiščem v Rimu. V obeh skupinah so v duhu OF delovali posebni odbori. Po kapitulaciji Italije se je vsa velika množica naših ljudi na

Sardiniji izrekla za NOB. Vrhovnemu štabu NOV Jugoslavije so poslali prijave za vstop v NOV Jugoslavije. Od zaveznikov pa so zahtevali, da se jim omogoči takojšen odhod v domovino. Ker pa so jih še nadalje zadrževali na otoku, je Vrhovni štab NOV Jugoslavije pri zaveznikih protestiral. Ti slednji so končno pristali na to, da «Sardince» vrnejo, toda ko bi jih morali oficirji NOV Jugoslavije spomniti leta 1944 prevzeti (v ta namen jih je Vrhovni štab poslal v južno Italijo), so zavezniki svoj sklep prekricali. Vmes so bile očitno politične intrige.

Jeseni 1943 se je večje število Primorcev in Istranov na Sardiniji prijavilo v redno vojsko, ki naj bi se borila skupaj z zavezniki proti Nemcem. Jemali pa so le mlajše letnike (od 1914. letnika navzgor). Ko je prišla na ta način večja skupina naših ljudi v sklopu divizije «Sabauda» s Sardinije meseca oktobra in novembra 1943 na Sicilijo, je zapustila badoljevsko vojsko in se prebila v Gravino ter bila vključena predvsem v 3. prekomorsko brigado in druge specializirane enote NOV Jugoslavije. To se je ponovilo tudi z nekaterimi drugimi enotami, ki so prišle s Sardinije v Neapelj.

Manjšim skupinam naših ljudi se je posrečilo zbežati z otoka Sardinije in se prav tak prebiti v partizanske taborišče Gravino. Tak beg pa je bil izredno težak in tvegan. Kakšnih 700 že ostarelih in popolnoma izčrpanih ljudi se je vrnilo s Sardinije v domovino šele po vojni. Vse tiste naše ljudi, ki so bili na Sardiniji razdeljeni na okrog 30 čet in bili pod komando teritorialne vojske, to je skupaj okrog 6.000 mož, so pozimi 1943-44 Amerikanci odpeljali na Korziko, tamkaj preselili in vključili kot poseben polk v VII. ameriško armado. Ta enota je imela pomembno vlogo pri izkorenjevanju zavezniške vojske v južni Franciji avgusta 1944. Na Korziki so bili naši ljudje razporejeni v tako imenovane «slovenske čete». Tudi tu so nadaljevali svoj boj za odhod v domovino in vključitev v NOV Jugoslavije, v čemer pa niso uspeli. Ameriške politične spekulacije so se z njimi nadaljevale tudi v južni Franciji in zato so se lahko vrnili domov šele konec leta 1945.

Posebni delavski (kazenski) bataljoni na Sardiniji so bili izpostavljeni strašnem policijskemu pritisku in njihovim pripadnikom je grozilo fizično uničenje. Okrog 400 jih je umrlo za malarijo in lakoto. V povojnih letih je bila umrljivost največja prav med tistimi našimi ljudmi, ki so imeli za seboj trpljenje na Sardiniji. Iz Korzijske skupine jih je še živih okrog 1200 do 1300. To število pa se naglo manjša.

Letošnjega zborovanja - srečanja 22. decembra ob 11. uri v dvorani stare jamske restavracije v Postojni se bodo udeležili preživeli politični pregonci iz Slovenije, Istre, zamejstva in iz Dalmacije ter svoji umrli. Organizatorji proslave so poskrbeli za ustrezen program. Tako bodo že 21. decembra v Notranjskem muzeju odprli razstavo pod naslovom PO POTEH SARDINCIV, na sam dan proslave pa bodo na glavnem trgu odkrili spominsko obleto. V izvedbi kulturnega programa bodo sodelovali pevski zbori iz Postojne in Kopra, godba na pihala iz Postojne, recitatorji iz Kopra in Ljubljane. Slavnostni govor bo imel dr. France Hočevar, nekdanji komandant partizanskega taborišča Gravina in eden od organizatorjev prekomorskih brigad in drugih prekomorskih enot NOV. Pred partizanskim gozlem se bodo udeleženci proslave lahko organizirano ogledali Postojnsko jamo.

Odbor za proslavo vabi vse nekdanje politične pregonce na Sardiniji, da se zborovanja - srečanja v Postojni polnoštevilno udeležijo.

ALBERT KLUN

Dvojezična številka biltena o odnosih Črna gora-Puglie

V roke nam je prišel petnajst-mesečni južnitalijanski deželo Puglie z dne 1. decembra letos z naslovom «Cronache della Regione Puglia». Gre za posebno dvojezično številko v italijanski in srbohrvaški, posvečeno obisku uradne delegacije republike Črne gore deželni oblastem Puglie konec letošnjega maja, kar je razvidno že iz naslova prve strani «Stalno prijateljstvo se krepi v soglasni želji po sodelovanju med Puglio in Črno goro».

Ker je tudi med deželo Furlanijo - Julijsko krajino in republiko Slovenijo že prišlo do obiskov na najvišji ravni, se nam zdijo, da lahko ta petnajstmesečni službi za primer, kako je treba taka srečanja ovrednotiti tudi preko podobnih pobud.

Uvodnem prispevku predsednika dežele Puglie Genarra Trisoria Liuzzija z naslovom «Skupna obveza», sledijo krajski prispevki posameznih deželnih odbornikov. V njihovih prispevkih so strnjene konkretne predlogi za nadaljnje poglabljanje sodelovanja med jadranskimi sosedomi.

V naslednjem sestavku so povzeti zaključki srečanja obeh delegacij, nadaljnja prispevka prikazuje Črna gora med preteklo in bodočnostjo ter deželo Puglio med črnim in belim.

ZIVA GRUDEN

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

DOMAČI ŠPORT

DANES

NEDELJA, 16. DECEMBRA 1973

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Štandrežu

Juventina — Edera

9.45 v Trstu, Ul. Flavija

Libertas TS — Breg

14.30 v Bazovici

Zarja — Primorje

14.30 v Krizu

Vesna — Muggesana

3. AMATERSKA LIGA

14.30 na Proseku

Libertas Prosek — Primorac

14.30 v Padričah

Sampvito — Olimpija Gabrovce

9.45 v Trstu, stadion «1. maj»

Union — Bar Veneto

MLADINCI

14.30 v Nabrežini

Libertas Sv. Marko — Breg

11.15 v Padričah

Gaja — Libertas Sv. Sergij

NARAJAJNIKI

8.30 v Trstu, stadion «1. maj»

CGS — Union

11.30 v Trstu, Sv. Sergij

Cremcaffè — Breg

KOŠARKA

NARAJAJNIKI

8.15 v Trstu, Ul. Monte Cengio

CGS — Bor

14.00 v Trstu, Ul. della Valle

Inter 1904 — Kontovel

ODBOJKA

MLADINCI

10.30 v Trstu, Elizejske poljane

Inter — Bor

PLANINSTVO

8. JESENSKI SPREHOD

10.00 na Opčinah, pri Obelisku

Prireja SPD Trst

10.00 na Proseku, na Krzadi

Prireja SPD Trst

JUTRI

PONEDELJEK, 17. DECEMBRA 1973

KOŠARKA

PRIJATELJSKA TEKMA

17.00 v Trstu, stadion «1. maj»

Bor — Julia

Da se ob nedeljski zaporu prometa z zasebnimi prometnimi sredstvi lahko uspešno poslužijo «brezmotnih» vozila, je v Rimu praktično in nazorno dokazala Nizozemka Katja Christine. Občudovalcev ji ni manjkalo...

SPECTATOR:

95.

MAFIJA
VČERAJ in DANES

Odkar je v zaporu, ni bilo nikomur dovoljeno, da bi ga videl in se pogovarjal z njim, niti njegovi drugi ženi ne, gospe Anti. Postopek je srednjeveški, odpeljali so človeka naglo pomoči izginil je brez sledu. Bojimo se za njegovo zdravje, ker je diabetik. Zapustil je svoje mesto v uredništvu zato, ker je imel srčni napad, pa je odšel pod boljšje podedbe na Sicilijo, kjer ima kosček zemlje. Živel je od novinarske pokojnine od invalidnine, ki mu jo plačuje italijanska država in od prihrankov...

Profesor Ritson verjetno nikoli ni bil pri tistu v Marsali, ni videl njegovih vil in v njih ogromnih, 500-litrskih hladilnikov, ki so služili za konzerviranje mamil.

Medtem ko je bil Martinez v Ameriki ni imel težav s policijo. Veljal je celo za nekakšnega moralista. Tako je tudi pisal v listu «Il Progresso». Federalni biro za boj proti tihotapstvu mamil pa vendar ni smatral Martineza za takšnega, kakršnega se je kazal. Bandi tihotapcev mamil je bil potreben prav takšen človek.

Toda nekaj o njegovi naravi pa vendar ve njegov zet, profesor Ritson, ker je v svojem intervjuju rekel to-le: «Retirali so ga samo zato, ker veliko ve in bi lahko marsikaj odkril preiskovalnim organom. Toda bodite prepričani, da nikoli ne bo ničesar povedal in da ne bo spre-

KOŠARKA

BOR-OLD BOYS

Poučna tekma za naše igralce

Olimpijski veterani so dali našim fantom več koristnih napotkov

Razpoloženje po košarkarski tekmi med veterani ljubljanske Olimpije (Old Boys) in borovci je bilo zelo ugodno. Ljubljanci so bili nad dolinskim vinom navdušeni. S pristno kapljico pa je stekla tudi beseda. Za sosedo sem pri večerji imel Iva Daneu.

«Res dobro vino imate, pitno je», je dejal Daneu. Stajerc je dober poznavalec vina. Za svoje prijatelje v Ljubljani je naročil tri litre belega, ki gotovo ni dopotovalo do Ljubljane. Kljub vsemu pa smo v pogovoru ostali pri košarki.

Vprašal sem Daneu za mnenje o naših košarkarjih.

«Mladi so in zato še zelo neizkušeni. Proti takim 'mladeničem' kot smo mi, so bili seveda v težavah. Pozna pa, se jim tudi, da premalo trenirajo».

Drago Peterka, bivši igralec Jugoplastike, je pristavil: «Nekaj dobrih igralcev pa imate. Odigrati bi morali več takih tekem, da bi si nabrali izkušnje. Dobro bi bilo, če bi prišli na skupne treninge v Ljubljano».

«Res je», je nadaljeval Daneu, «nekaj dobrih igralcev je. Med vsemi me je najbolj presenetil Adrian Sosič, zaradi hitrosti in odločnosti v obrambi. Paziti pa mora na korake. Pri startu z žogo vse preveč dela korake. Dobro skače tudi Koren, ki pa me je v prvi tekmi v Ljubljani bolj zadovoljil. Številka enajst (Klobas) pa se lahko razvije v solidnega košarkarja. Vaš kapetan (Kralj) bi moral nekoliko spremeniti način igre, potem bi bil res dober».

«Po mojem mnenju», je pristavil Eiselt, večkratni jugoslovanski reprezentant «vaši fantje premalo garajo. Na treningih morajo garati, le tako bodo napredovali. Material je v redu. Pripravljen sem vam prikažiti na pomoč, s tem, da bi vaše fante nekajkrat trenirali». Peterka pa je pristavil: «Paziti morate, da ustvarite v ekipi pristno družabnost. Prepričan sem, da bi prav s tem dosegli veliko. Pogled na primer današnjo Olimpijo. Če bi fantje imeli tako vzdušje, kot ga imajo veterani, bi bili sigurno prvi v Jugoslaviji. Tega vzdušja pa ni. Po treningih, po tekmah gre vsak po svoje. V skupnih igrah pa je to nedopustljivo».

Steiner, ki ima mnogo zaslug za razvoj športa v Sloveniji, se je s tem strinjal: «Pri Olimpiji je bila nekoč največja moč prijateljstva. Pogled, ko sem govoril s Sergijem Belovom, mi je dejal, da takega igralca kot je bil Ivo Daneu Evropa še deset let ne bo imela. In to je izjavil Sergij Belov. Daneu pa je,

kljub vsemu, ostal eden od naših. Vesel je, da je z nami v družbi».

Naši igralci so se torej lahko marsikaj naučili na igrišču in izven igrišča. Spoznali so, da je predvsem prijateljsko vzdušje v moštvo bistveno važnosti za uspeh na tekmah. V skupni igri je sodelovanje neobhodno potrebno.

Srečanje med Old Boys in Borom je dokazalo tudi to.

b. l.

BEograd, 15. — Jugoslovanska odbojarska reprezentanca bo sodelovala na svetovnem odbojarskem

prvenstvu, ki bo prihodnje leto v Mehiki. Pravico do nastopa so si Jugoslovani zagotovili z desetim mestom na prejšnjem svetovnem prvenstvu v Bolgariji. Prvenstvo v Mehiki bi moralo služiti Jugoslovanom kot preizkušnja za evropsko odbojarsko prvenstvo, ki bo leta 1975 v Jugoslaviji.

SMUČANJE

ST. CHRISTOPH, 15. — Znani bivši avstrijski smučarski tekmovalci Karl Schranz je opravil izpit za smučarskega učitelja.

ZARADI POMANJKANJA SNEGA

Smučarski tečaj SPDT bo v mesecu januarju

Zaradi napovedanih stavk so tečaje tudi s prevozi

Na razmeroma toplo podlago po bočji Kanalske doline se je od 9. januarja jutraj preteklega petka pričela zelo počasna nabiranja tanka plast snega. Snega je sicer zelo malo in še ni gotovo, če bodo proge nared za sprejem nedeljskih smučarjev.

Smučarski tečaj tržaškega planinskega društva so iz številnih razlogov (ki pa so konec koncev vedno isti) prenesli na nedeljo, 11. januarja 1974. V prvi vrsti: prevozna podjetja niso zagotovila, da bodo šoferji, ki vozili, ker bo verjetno ponovno stavka, v petek ko je bilo treba prevozna sredstva rezervirati, pa tudi tržaški učitelji niso zagotovili, da bo v nedeljo smuka mogla. Tečaj bo torej šele prihodnje leto, ko bo (upajmo) položaj jasnejši.

V božično - novoletnem času ni mogoče imeti tečaja. Tedaj so tržaški učitelji zasedeni s tečajniki, ki imajo takrat daljše zimovanje.

Naši smučarji naj se v tem času le potrudijo in opravljajo daljše sprehe, da ne bodo noče povsem «zarjavele». Udeležujejo se lahko sprehodov, ki jih SPDT že osem nedeljno prireja na kraških področjih, ki so lahko dosegljiva z rednimi avtobusnimi zvezami.

Se krajsjo pripombo za tečajnike daje, ki se bodo udeležili šolskih počitnic na snegu: organizatorji SPDT prosijo, naj pravočasno in najkasneje do 28. decembra javijo v Ul. Geppa 9 (31119 tel. urad ZSSD) katere nedelje ne bodo obiskovali tečaja. Vse ostale, ki so se zaradi prevoznih težav odpovedali tečaju, obveščamo, da bo denar povrnjen po zaključku sezone (v začetku marca 1974). SPDT si bo pridržalo le vsoto za poštne stroške.

Seznami razporedov po avtobusih in po razredih pa bodo objavljeni v tednu pred pričetkom tečaja.

sm.

SMUČANJE

TUDI V ČRNEM VRHU

Šola smučanja po novi metodi

Smučarski klub Snežinka iz Ljubljane, ki je s svojimi (okoli 700) smučarskimi učitelji in vaditelji največji v Jugoslaviji, bo v letošnji zimski sezoni prvič tudi na Primorskem priredil več smučarskih tečajev po tako imenovani GLM metodi.

Gre za novo sistem, po katerem tečajniki ob učenju (oziroma glede na doseženi napredek) pri smučanju postopno menjujejo smuči. Na voljo so štiri pari smuči in sicer dolžin: 1 m, 1 m in 20 centimetrov, poldrug meter ter končno smuči dolge meter in sedemdeset centimetrov. Učitelji smučanja so se po tej novi metodi, oziroma tehnični usposobili pri začetnikih GLM načina v Združenih državah Amerike ali pa na posebnih tečajih v Sloveniji. En smučarski učitelj vodi skupino v kateri

SKANDINAVSKE DEŽELE

V teh severnoevropskih deželah so razvite razne športne panoge in tudi domači športniki so dosegli že vrsto vrhunskih uspehov. Na Danskem, Švedskem in Norveškem je bil že sedež najrazličnejših športnih prireditev, vendar so se poštne uprave posameznih držav le redkokaj spomnile na šport.

DANSKA

Tudi filatelija ovekovečuje obrambno igro v nogometu: dokaz za to je danska znamka iz leta 1971

Leta 1971 je na Danskem izšla edina športna serija te države. Sestavljena je iz štirih znamk, ki so zelo stilizirane in nam prikazujejo plavanje (30 o), tek čez zapreke (50 o), nogomet, oziroma obrambni zid pred vratarjem (60 o) in jahanje (90 o).

NORVEŠKA

Leta 1961 je proslavljala norveška športna zveza stoletnico svojega

delovanja. Ob tej priložnosti je izšla serija štirih znamk: met kopja (20 o), drsanje na ledu (25 o), smučanje (45 o) ter jahanje (90 o).

Norveška je dežela smučanja in smučarjev. Leta 1966 je bilo na mamski skakalnici v Holmenkolnu prvenstvo v smučarskih skokih. Serija štirih znamk je izredno zanimiva: na znamki za 40 o je prikazan smučar. To sliko so povzeli s podobe, stare preko 4000 let, ki so jo arheologi izsledili na steni neke votline. Ta podoba je obenem tudi najstarejši znak o smučanju. Na drugih znamkah so pa prikazani trenutki modernega športa, in sicer smučarski skoki (55 o), smučarski tek (60 o) in skakalnica (90 o).

Leta 1970 so na Norveškem proslavljali stoletnico visoke šole za telesno vzgojo. Izšla sta dve znamki, in sicer: igre z žogo (50 o) ter skoki (70 o).

Proti koncu druge svetovne vojne, točneje leta 1944, je izšla še ena danska, posvečena poletu Trygvega Grana, ki je leta 1914 prvič preletel z enosedežnim letalom Severno morje.

ŠVEDSKA

V Stockholmu je bil leta 1949 drugi svetovni kongres o telesni vzgoji. Na dveh znamkah (za 5 in 15 o) so prikazani telovadci. V športni filateliji je dobila svoje mesto tudi 50-letnica švedske športne zveze.

Ob tej priložnosti je namreč izšla serija štirih znamk: skakalec s smučmi (10 o), hokej na ledu (15

Tri skandinavske znamke: proslava stoletnice norveške športne zveze leta 1961 (levo zgoraj); znamka iz leta 1960, ob stoletnici švedske športne zveze, ki na švedskem množični šport (levo sp.); 2. kongres o telesni vzgoji na švedskem leta 1949 (desno o); metalce kladiva (40 o) ter rokoborba (1 kr).

Leta 1960 je bila stoletnica ustanovitve zveze prostovoljnih strelcev. To je polvojaška organizacija, ki je razširjena med civilnim prebivalstvom. Na dveh znamkah so prikazani strelci med streljanjem v tarčo.

Ostale serije, ki so na švedskem izšle, so posvečene raznim svetovnim prvenstvom. Leta 1954 sta po priložnosti svetovnega prvenstva v smučanju izšli dve znamki, ki prikazujeta teži in slalom. Leta 1963 je bilo na vrsti prvenstvo v hokeju na ledu (dve znamki: napadalec med akcijo), leta 1966 svetovno prvenstvo v drsanju na ledu za mo-

ške (tri znamke: tekač na progih). Te znamke so kasneje tiskali tudi v bloku po 10 znamk, in sicer 4 znamke po 5 o, 4 po 25 o in 2 po 40 o. Leta 1967 je bilo na vrsti svetovno prvenstvo v rokmetu. Izšli sta dve znamki po 45 o in 2 kr, na katerih je prikazan napadalec med akcijo.

Med slovenskimi športniki so poznani orientacijski pohodi, saj jih naša športna društva prireajo vsako leto. Le redki pa vedo, da je to švedska narodna panoga. Leta 1968 je bilo v Linköpingu na švedskem celo svetovno prvenstvo. Post-na uprava je izdala dve znamki. Prikazujeta nam tekmovalca, ki med hojo rešuje obvezne naloge.

Leta 1972 je izšla serija posvečena športnicam. Vseh pet znamk ima isto vrednost (55 o) in prikazuje sabljanje, skoke v vodo, telovadbo, tenis in umetnostno drsanje.

Leta 1923, to se pravi pred petdesetimi leti, so na švedskem prvič organizirali smučarski tek, odprta za vse tekmovalce. Ta prireditev je iz leta v leto dobivala večji pomen in je sedaj znana že po vsem svetu. To je slavni «Vasaloppet», ki se ga udeležijo vsako leto na desettisoč o delavcev. Proga je izredno zahtevna, saj je dolga celih 86 km. V čast te prireditve je letos izšla serija petih znamk, ki so pa na prodaj samo v blokih po deset znamk. Na znamkah so prikazane reprodukcije starih fotografij ali slik, ki prikazujejo tekmovanje.

Santo Sorge. Domnevajo, da so tudi to družbo ustanovili kot kamufirajo, razen tega pa so si v njo investirane kapitale pridobili s tihotapstvom mamil.

Santo Sorge je v prijateljskih stikih z Vitom Genovesejem, šefom Cose nostre, imel pa je zveze tudi z Luckyjem Lucianom in drugimi iz tega ranga. Retirali so tudi Rosaria Vitalita. Živel je v prečudoviti vili v Taormini, znamenitem turističnem kraju. Policija je vrsto let sumila, da se ukvarja s tihotapstvom mamil.

Giuseppe Scandarito iz Castellamare di Golfo je bil evidentiran kot najpomembnejši član mafije na območju Trapanija.

Giuseppe Magaddino, prav tako iz Castellamare, je sin nekega člana mafije in zlikovca, ki že dolgo živi v ilegali. On in Diego Plaia, ki je bil zdaj prav tako aretiran, sta znana po nasilju, ki sta ga izvajala nad gradbenimi podjetniki v Palermu na račun mafije. Bila sta specialista za atentate z dinamitom. Zato sta bila Magaddino in Plaia nekaj časa konfinirana v svojem kraju.

Ob aretaciji deseterice so opravili preiskave v njihovih vilah in stanovanjih po mestih, oziroma po trgovinah, uradih družb, ki so jih vodili, pa je policija odnesla na kupe dokumentov, iz katerih bi marsikaj zvedela o kapitalih in delitvi dobičkov.

Bistveno v tej aferi je organska povezanost mafije na Siciliji z mafijo v Ameriki. To je prišlo na dan tudi skozi življenjepisne prijetih, še posebej glavnih prijetih. Glede same organizacije in usklajevanja dejavnosti prve in druge mafije so bili za policijo še posebej dragoceni podatki, do katerih je prišla v zvezi z znamenito konferenco v Apalachinu leta 1957, ki jo tudi zdaj veliko omenjajo.

Ob teh aretacijah v Italiji odkrivajo nekaj novega o resničnem pomenu konferenca gangsterjev v Apalachinu.

PRIJATELJSKA KOŠARKA

Stotica ekipe Bora v tekmi z Bregom

Bor — Breg 107:25

BREG: Slavec, Corbatti, Meneghetti, Bandi, Zerial 4, F. Kralj 2, Krmec 13, M. Kralj 6, Pavletič. BOR: Mazzucca 16, Volk 30, Simčič 13, Perko 24, Siega 24.

SODNIK: Lakovič.

PROSTI METI: Breg 3:4, Bor 5:10.

Breg (letniki 1958 in mlajši) je odigral svojo prvo treninjsko tekmo proti borovcem. Košarkarji Brega, ki so začeli s treninji šele pred mesecem, so začeli dobro, nato pa niso mogli zadržati razigranih Borovih košarkarjev.

b. l.

DRUGE VESTI

NA DESETI STRANI

Pred tednom dni sta se v mladinskem nogometnem prvenstvu pomerili med seboj slovenski enajsterici Primorja s Proseka in Gaje iz Padrič-Gropade

KOŠARKA

SPORED

2. DELA PRVENSTVA NARAJAJNIKOV

Košarkarska zveza je objavila drugi del prvenstva narajajnikov, ki se bo začelo danes.

1. KOLO (16. 12.) CGS — Bor (8.15), Ricreatori — Lloyd, Inter 1904 — Kontovel (ob 14. uri).

2. KOLO (22. 12.) Bor — Inter 1904 (19.00), Lloyd — CGS, Kontovel — Ricreatori (23. 12. ob 9.15).

3. KOLO (13. 1.) Lloyd — Bor (8.15), CGS — Kontovel (10.00), Ricreatori — Inter 1904.

4. KOLO (19. 1.) Ricreatori — Kontovel (19.00), CGS — Ricreatori, Inter 1904 — Lloyd.

5. KOLO (27. 1.) Ricreatori — Bor (12.30), Inter 1904 — CGS, Kontovel — Lloyd (ob 9.15).

b. l.

PLAVANJE

REKA, 15. — V dneh 27. in 28. decembra bo na Reki večja mednarodna plavalna prireditev, na kateri bodo nastopili tekmovalci iz treh držav: Italije, Madžarske in Jugoslavije.

SNEŽNE RAZMERE

Nevejsko sedlo	3 cm
Velika planina	3 cm
Komma	21 cm
Pohorje	25 cm
Kanin	12 cm
Črni vrh	10 cm

M. D.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

b. l.

V boju za 3. mesto je Zahodna Nemčija premagala Španijo, dose-
danjega prvaka, z 2:1.